



T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**ANTALYA MURATPAŞA BELEDİYESİ**  
2017 YILI  
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2018





## İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ .....	1
2.	DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU .....	2
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU .....	3
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	3
5.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI .....	4
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	10
7.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER .....	10
8.	EKLER.....	61



## KISALTMALAR

<b>ASAT</b>	Antalya Su ve Atık Su İdaresi
<b>ÇTV</b>	Çevre ve Temizlik Vergisi
<b>KHK</b>	Kanun Hükmünde Kararname
<b>KMYKK</b>	Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu
<b>MKEK</b>	Makine Kimya Endüstrisi Kurumu
<b>TÜM-BEL-SEN</b>	Tüm Belediye Yerel Yönetim Hizmetleri Emekçileri Sendikası
<b>ÜFE</b>	Üretici Fiyatları Endeksi



## TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: 2017 Yılı Gelirlerin Bütçe İçindeki Yeri .....	1
Tablo 2: Giderlerin Bütçe İçerisindeki Payı.....	1
Tablo 3 :Cins Tashihi Yapılmayan Taşınmaz Örnek Listesi .....	32
Tablo 4:İşgal Suretiyle Kullandırılan Taşınmazlar Listesi .....	39
Tablo 5:Kanun ve Toplu Sözleşme ile Tanınan İzin Süreleri .....	43
Tablo 6 :İşçilerin Yıllık İzin Hakkı .....	44
Tablo 7 :2017 Yılı İçinde Emekli İşçilere Ödenen Yıllık İzin Ücreti .....	45
Tablo 8 :2017 Mali Yılı Bilançosu.....	61
Tablo 9 :2017 Mali Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu.....	63





## 1. KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

Antalya Muratpaşa Belediyesi belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip bir kamu tüzel kişisidir. Kurumun görev ve sorumlulukları 5393 sayılı Belediye Kanunu ile 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununda sayılmıştır.

Belediye bütçesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesinde yapılan sınıflandırma uyarınca mahalli idare bütçesi olarak hazırlanmakta ve uygulanmakta olup mali işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde 27.05.2016 tarih 29724 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine tabidir. Kurumun 2017 yılı gelir ve gider bütçesinin tutarları, gelir ve gider kalemlerinin bütçe içerisindeki oranları belirtilmek suretiyle aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 1: 2017 Yılı Gelirlerin Bütçe İçindeki Yeri

Açıklama	2017 Yılı Net Hasılatı (TL)	Bütçe İçerisindeki Oranı (%)
Vergi Gelirleri	82.450.601,98	30,07
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	6.476.855,90	2,36
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	698.564,25	0,25
Diğer Gelirler	133.700.220,72	48,76
Sermaye Gelirleri	50.862.678,77	18,55
<b>Toplam</b>	<b>274.188.921,62</b>	<b>100,00</b>

Kurumun en büyük gelir kaleminin bütçe içerisindeki 48,76'lık pay ile diğer gelirler olduğu görülmektedir. Yine kurum sermaye gelirlerinin bütçe içerisinde %20'ye yakın bir payı olduğu ve her yıl bu payın arttığı görülmektedir.

Tablo 2: Giderlerin Bütçe İçerisindeki Payı

Gider Türü	2017 Yılı Bütçe Gideri (TL)	Bütçe İçerisindeki Oranı (%)
Personel Giderleri	63.169.630,60	21,09
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	9.748.693,10	3,26
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	164.808.664,42	55,03
Faiz Giderleri	5.616.020,57	1,88
Cari Transferler	5.449.707,98	1,82
Sermaye Giderleri	47.802.914,59	15,96

Borç Verme	2.890.450,00	0,97
<b>Bütçe Gider Toplamı</b>	<b>299.486.081,26</b>	<b>100,00</b>

Kurum giderlerine yönelik yapılan incelemelerde kurumun %21,09 oranında personel gideri olduğu görülmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay'a gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile usul ve esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Kasa sayım tutanağı,
- Banka mevcudu tespit tutanağı,
- Alınan çekler sayım tutanağı,
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,
- Teminat mektupları sayım tutanağı,
- Değerli kağıtlar sayım tutanağı,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli,
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,
- Faaliyet sonuçları tablosu.

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

## **2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU**

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştay'a sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir

olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

### **3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU**

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

### **4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI**

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri

oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

## 5. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

### **BULGU 1: Tahsisli Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında İzlenmemesi**

Belediyenin yevmiye ve dönem sonu kayıtlarından, diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis ettiği veya adına tahsisli taşınmazlarının 500 Net Değer Hesabında takip edilmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 187'nci maddesine göre, Kamu idaresinin mülkiyetinde olan taşınmazlardan diğer kamu idarelerine tahsis edilenler ve kamu idarelerince tahsisli olarak kullanılanlar yardımcı hesaplar itibarıyla izlenecek ve taşınmazların tahsisinin kaldırılmasına karar verilmesi halinde de taşınmazı tahsis eden idare ile taşınmazın tahsis edildiği idarenin muhasebe hizmetlerini yürüten muhasebe birimleri tarafından tahsise ilişkin muhasebe kayıtları kapatılacaktır.

Mezkur Yönetmeliğin 189'uncu maddesine göre, tahsise konu edilen arazi ve arsalar tahsis eden kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince kayıtlı değer üzerinden 250 Arazi ve Arsalar Hesabına alacak, 500 Net Değer Hesabına borç; tahsise konu edilen yeraltı ve yerüstü düzenleri tahsis eden kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince kayıtlı değer üzerinden 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabına alacak, 500 Net Değer Hesabına borç ayrıca, varlığa ilişkin ayrılmış amortisman tutarı 500 Net Değer Hesabına alacak, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç; Tahsise konu edilen binalar tahsis eden kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince kayıtlı değer üzerinden 252 Binalar Hesabına alacak, 500 Net Değer Hesabına borç ve varlığa ilişkin ayrılmış amortisman tutarı 500 Net Değer Hesabına alacak, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedileceği hüküm altına alınmıştır. Bununla birlikte tahsisli kullanılan taşınmazların tahsis işlemleri kaldırıldığında ise maliki idare tarafından ters kayıt ile ilgili maddi duran varlık hesaplarına borç, 500 Net Değer Hesaplarına alacak kaydı yapılarak muhasebeleştirilir.

Belediye tarafından 101 adet taşınmazın kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edildiği ve tahsis edilen taşınmazların kayıtlardaki yaklaşık değerinin 140.105.940,00-TL olduğu görülmüştür. Yine Belediyenin 2 adet 45.653.145,00-TL tutarındaki taşınmazı diğer kurum ve

kuruluşlardan tahsis aldığı tespit edilmiştir.

İdare tarafından, diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edilen veya adına tahsisli taşınmazların kayıtlı değerleri üzerinden ilgili maddi duran varlık hesapları ile 500 Net Değer Hesabına, Yönetmelik hükümleri dikkate alınarak kaydedilmesi, amortisman ayrılması gereken taşınmazlar (251 ve 252 hesaplarında yer alan taşınmazlar) için de 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının kullanılması gerekmektedir. Bu itibarla; tahsisli taşınmazların muhasebe kayıtlarında izlenmesi sağlanarak, muhasebenin tam açıklama ilkesine uygun hareket edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

***Kamu idaresi cevabında;*** "Kurumumuzda taşınmazı tahsis eden birim olan Emlak ve İstimlak Müdürlüğü ile muhasebe kayıtlarını tutan Mali Hizmetler Müdürlüğü arasında koordineli bir çalışma başlatılarak, tahsisli taşınmazlarının muhasebe kayıtlarında izlenmesi sağlanacaktır."

Denilmektedir.

***Sonuç olarak*** Kamu idaresince bulguda belirtilen hususa ilişkin aykırı görüş belirtilmeyerek bulgumuza iştirak edildiği ve bulgu doğrultusunda ilgili birimlere gerekli uyarıların yapıldığı ifade edilmekle birlikte bu durum 2017 yılı mali tablolarında 25 Maddi Duran varlıklar ve 500 Net Değer Hesabını 185.759.085,00-TL hatalı görülmesini düzeltmeyecektir.

## **BULGU 2: Amortisman Hesabının Hatalı Kullanılarak Mali Tablolarda Gelirler Hesabının Olduğundan Fazla Gösterilmesi**

Kurum muhasebe kayıt ve işlemlerinde yapılan incelemelerde, amortisman ayrılmaması gereken arsa ve arazilere amortisman ayrıldığı, amortisman tabi bazı varlıkların ise kayıtlı değerlerini aşacak şekilde amortisman tabi tutulduğu, bu tutarların ilgili yıllarda giderleştirildiği ve yıl sonunda hatalı kayıtların düzeltilme işlemi yapılırken yasal olarak ayrılması gereken tutarları aşan kısımların gelirler hesabına aktararak kurum gelirlerinin olması gereken tutardan daha fazla gösterildiği tespit edilmiştir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin "*Varlıklara ilişkin ilkeler*" başlıklı 9'uncu maddesi;

*"Bilançoda duran varlıklar ana hesap grubu içinde yer alan maddi ve maddi olmayan duran varlıklar ile diğer duran varlıkların maliyetlerini, bunlardan yararlanan dönemlere dağıtmak amacıyla, her dönem ayrılan amortismanların birikmiş tutarları bilançoda ayrıca*

gösterilir.” Hükümü,

257 “Birikmiş amortismanlar hesabı” başlıklı 137’nci maddesi;

“Bu hesap, maddi duran varlık bedellerinin yararlanma süresi içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanılır.” Hükümü,

“Amortisman ve tükenme payı uygulaması” başlıklı 29’uncu maddesi;

“Kapsama dâhil kamu idarelerince muhasebe sistemine dâhil edilen duran varlıklardan; arazi ve arsalar, yapım aşamasındaki sabit varlıklar, varlıkların elde edilmesi için verilen avans ve krediler ile tarihi yapılar, tarihi veya sanat değeri olan demirbaşlar dışındakilerden hangilerinin amortisman ve tükenme payına tabi tutulacağı ve bunlara ilişkin esas ve usuller ile uygulanacak amortisman ve tükenme payının süre, yöntem ve oranları duran varlık çeşitlerine göre Bakanlıkça belirlenir” Hükümleri ile,

Mahalli İdareler Bütçe ve muhasebe yönetmeliğinin “maddi duran varlıklar Hesap grubuna ilişkin işlemler” başlıklı 187’nci maddesi;

“... ”

ç) Maddi duran varlıkların amortisman işlemleri

1) Bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için aşağıdaki hükümlere göre amortisman ayrılır.

2) Amortisman tabi varlıklar; birden fazla muhasebe döneminde kullanılması beklenen, sınırlı bir hizmet süresi olan, kurum tarafından mal ile hizmet üretim ve tedarikinde kullanılan ve/veya kurum içi genel yönetim amaçları için elde tutulan varlıklardır. Bu Yönetmelik kapsamına dâhil kamu idarelerince muhasebe sistemine dâhil edilen maddi duran varlıklardan; arazi ve arsalar, yapım aşamasındaki sabit varlıklar, varlıkların elde edilmesi için verilen avans ve krediler ile sanat eserleri dışındakilerden hangilerinin amortisman tabi tutulacağı ve bunlara ilişkin uygulanacak amortisman süre, yöntem ve oranları ile ilgili olarak Maliye Bakanlığınca belirlenen esas ve usuller uygulanır. Ayrılan amortisman tutarı gider olarak muhasebeleştirilir. Varlıkların ilk defa amortisman hesaplanmasına esas alınacak değeri kayıt bedelidir. Ancak, enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş olan varlıklar için amortisman hesaplanmasına esas alınacak değer düzeltme sonucu ortaya çıkan değerdir. Bir varlık için yapılan harcamaların, varlığın iyileştirilmesi, ömrünün uzatılması veya

veriminin artırılması sonucunu doğurması durumunda amortisman hesaplaması varlığın yeni değeri üzerinden yapılır. Bir varlığın kullanımından elde edilebilecek ekonomik fayda tüketicilikçe, bu tüketimi yansıtabilmek amacıyla ayrılan amortismanların birikmiş tutarı, varlığın defter değeri altında eksi değer olarak gösterilir. Amortisman tabi olup, yangın, deprem, su basması gibi afetler neticesinde değerini tamamen veya kısmen kaybeden varlıklar ilgili mevzuatı uyarınca yetkili mercilerin uygun görüşü üzerine giderleştirilir. Çeşitli nedenlerle kamu idarelerinde kullanılmayan olanaklarını yitiren maddi duran varlıklardan diğer duran varlıklar hesap grubuna aktarılanların birikmiş amortisman tutarları, diğer duran varlıklar hesap grubu içindeki birikmiş amortismanlar hesabına aktarılır.” Hükmü

“Birikmiş amortismanlar hesabının niteliği” başlıklı 202’nci maddesi;

“(1) Bu hesap, maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanılır.” Hükmü;

“Hesabın işleyişi” başlıklı 203’üncü maddesi;

Birikmiş amortismanlar hesabına ilişkin alacak ve borç kayıtları aşağıda gösterilmiştir.

a) Alacak

1) Maddi duran varlıklar hesapları için ayrılan amortisman tutarları yılsonunda bu hesaba alacak, 630-Giderler Hesabına borç kaydedilir.

2) Yılsonunda, maddi duran varlıklar için önceki dönemlerde ayrılmış olan amortismanların enflasyon düzeltmesine tabi tutulması sonucu ortaya çıkan artışlar bu hesaba alacak, 698-Enflasyon Düzeltmesi Hesabına borç kaydedilir.

3) Tahsise konu edilen taşınmazlar, tahsis edilen kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince kayıtlı değeri üzerinden 500-Net Değer Hesabına alacak, ilgili maddi duran varlık hesabına borç kaydedilir. Ayrıca, varlığa ilişkin ayrılmış amortisman tutarı bu hesaba alacak, 500-Net Değer Hesabına borç kaydedilir.

b) Borç

1) Amortisman tabi tutulduktan sonra her ne suretle olursa olsun kayıtlardan çıkarılan maddi duran varlık tutarlarının ayrılan amortisman tutarı bu hesaba borç, ilgili hesaplara alacak kaydedilir.



2) *Tahsise konu edilen taşınmazlar, tahsis eden kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince kayıtlı değeri üzerinden 500-Net Değer Hesabına borç, ilgili maddi duran varlık hesabına alacak kaydedilir. Ayrıca, varlığa ilişkin ayrılmış amortisman tutarı bu hesaba borç, 500-Net Değer Hesabına alacak kaydedilir.*”

Şeklinde düzenlenmiştir.

Mevzuat hükümleri gereğince; bilançoda yer alan maddi ve maddi olmayan duran varlıklar ile diğer duran varlıkların maliyetlerinin, bunlardan yararlanılan dönemlere dağıtılmak amacıyla, her dönem amortismanına tabi tutulacağı ve bu tutarların bilançoda ayrıca gösterileceği, hesabın, maddi duran varlık bedellerinin yararlanma süresi içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanılacağı anlaşılmaktadır.

Tüm bu hususlar ile birlikte amortisman ayrılmaması gereken arsa ve araziler için yıllar itibariyle amortisman ayrıldığı, amortismanına tabi diğer duran varlıklara yönelik mevcut değerlerinin üzerinde amortisman uygulandığı, bu sebeplerle önceki yıllarda kurumun giderler hesabının olması gerekenden daha yüksek gösterildiği, birikmiş amortismanlar hesabında yıllar itibariyle fazla miktarlarda amortisman kaydının yapılması ile hesabın güncel durumunu yansıtmadığı, bu hususun düzeltilmesi amacıyla idare tarafından 257 sayılı birikmiş amortismanlar hesabında fazla biriken tutarların 600 Gelirler hesabına aktarıldığı anlaşılmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinde hangi varlıklara hangi şartlarda amortisman ayrılacağı belirtilmiştir. Bu hükümler dışında amortisman hesabının çalışması neticesinde önceki yıllar giderler hesabının ve 2017 yılı 600 Gelirler hesabının olması gerekenden 250.804.278,02-TL yüksek gösterilmesi mali tabloların güvenilirliğini, doğruluğunu etkileyecektir.

***Kamu idaresi cevabında;*** "Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 187. maddesi gereği; arsa ve arazilerin amortismanına tabi tutulmaması gerekirken geçmiş yıllarda tabi tutulduğunun tespit edilmesi nedeni ile geçmiş yıllarda bilançoda olumsuz etki yaratan farkın düzeltilmesi amaçlanmıştır. 2018 Mali yılında mevzuat hükümleri doğrultusunda amortisman ayrılması sağlanacaktır." Demektedir.

***Sonuç olarak*** Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetim dönemlerinde izlenecektir.

**BULGU 3: Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının Borç Bakiyesi ile Birikmiş Amortismanlar Hesabının Alacak Bakiyesinin Eşit Olmaması**

Belediye 2017 yılı muhasebe kayıtlarında 294-Elden çıkarılacak stoklar ve maddi duran varlıklar hesabının borç bakiyesi ile 299-Birikmiş amortismanlar hesabının alacak bakiyesinin eşit olmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 225'inci maddesinde 294-Elden çıkarılacak stoklar ve maddi duran varlıklar hesabının işleyişi ilgili olarak kullanılma olanaklarını yitiren maddi duran varlıklar kayıtlı değerleri üzerinden bu hesaba borç, ilgili maddi duran varlık hesabına alacak; ayrılmış olan amortisman tutarı 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedileceği; yine mezkur yönetmeliğin 299-Birikmiş amortismanlar hesabın işleyişi ilgili olarak elden çıkarılacak maddi duran varlıklar ile diğer çeşitli duran varlıklar için ayrılmış olan amortisman tutarlarının bu hesaba alacak, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabı veya ilgili diğer hesaplara borç kaydedileceği, elden çıkarılacak maddi duran varlıklar ile diğer duran varlıklardan her ne suretle olursa olsun kayıtlardan çıkarılanların ayrılmış olan amortisman tutarı bu hesaba borç, ilgili hesaplara alacak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Buradan da anlaşılacağı üzere 294-Elden çıkarılacak stoklar ve maddi duran varlıklar hesabının borç bakiyesi ile 299-Birikmiş amortismanlar hesabının alacak bakiyesinin eşit olması gerekmektedir.

Belediyenin kesin hesabı incelendiğinde 294-Elden çıkarılacak stoklar ve maddi duran varlıklar hesabının borç bakiyesinin 876.125,54-TL, 299-Birikmiş amortismanlar hesabının alacak bakiyesinin 768.790,45-TL olduğu ve arada 107.335,09-TL amortisman tutarının 299-Birikmiş amortismanlar hesabına kaydının yapılmadığı görülmüştür. Halbuki Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğine göre 294-Elden çıkarılacak stoklar ve maddi duran varlıklar hesabının borç bakiyesi ile 299-Birikmiş amortismanlar hesabının alacak bakiyesinin eşit olması gerekmektedir.

***Kamu idaresi cevabında;*** "294-Elden çıkarılacak stoklar ve maddi duran varlıklar hesabının borç bakiyesi ile 299-birikmiş amortismanlar hesabının alacak bakiyesinin eşit olmamasının nedeni 2016 mali yılından kaynaklanmaktadır. Bu nedenle, 2017 Mali yılında eşit olarak muhasebe kayıtları yapılmasına rağmen bilançoda hata görülmektedir. 2016 yılı muhasebe kayıtlarında inceleme başlatılmış olup, bulgu doğrultusunda 2018 bilançosu

mevzuata uygun hale getirilecektir." Denilmektedir.

*Sonuç olarak* idare bulgumuza iştirak etmekle birlikte sorunun 2016 yılında gerçekleştirilen hatalı kayıtlar yüzünden ortaya çıktığını ve bu kayıtların 2018 yılı içerisinde düzeltilmesi için çalışmalarını başlattığını belirtmiştir.

Bu husus 2017 mali tablolarını etkilemeye devam edecektir.

## 6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Antalya Muratpaşa Belediyesi 2017 yılına ilişkin ekte yer alan mali rapor ve tablolarının Denetim Görüşünün Dayanakları bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.”

## 7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

### **BULGU 1: Mevzuatla Belirlenen Limite Aykırı Şekilde Sosyal Denge Tazminatı, Fazla Mesai Ücreti ile Çeşitli Yardım ve İkramiyeler Ödenmesi**

Belediyede çalışan memur ve sözleşmeli personele, kanunlar ve toplu sözleşme ile düzenlenmiş ödemeler dışında ve belirlenen limitlerin çok üzerinde ödeme yapılması hususunda 17.12.2014 tarihinde Belediye ile TÜM-BEL-SEN arasında 16.12.2014 ile 16.12.2016 tarihleri arasında geçerli olacak sosyal denge sözleşmesinin imzalandığı ve bu sözleşmenin devamına ilişkin ek protokollerin düzenlendiği tespit edilmiştir.

Ek protokole istinaden 2017 yılı için;

İyileştirme zammı adı altında memur personele aylık net 1.573,00 TL, sözleşmeli personele net 968,00 TL,

Ramazan ve Kurban Bayramında ayrı ayrı olmak üzere memur ve sözleşmeli personele net 1.430,00 TL,

Memur ve sözleşmeli personele yılbaşında net 1.100,00 TL,

Memur ve sözleşmeli personele 1 Mayıs Dünya İşçi ve Emekçiler Birlik ve Dayanışma Bayramında net 1.100,00 TL,

Memur ve sözleşmeli personele her yıl Eylül ayında çalışanlara net 1.100,00 TL

eğitim ve kültür yardımı,

Başkanlık oluru alınmak şartıyla: çalışan personele mesai saatleri dışında görev yaptıkları her saat için net 20,00 TL,

Çalışan personelin kendisi ve çocuklarının evlenmesi halinde net 3.630,00 TL evlilik yardımı,

Engelliler Haftasında; çalışan personelin bakmakla yükümlü olduğu 1. Derecede yatalak yakını engelli olanlara net 1.210,00 TL,

Çalışan personelin doğum yapması veya çocuk sahibi olması durumunda net 1.210,00 TL doğum yardımı,

Çalışan personelin kendisinin vefatı halinde 9.075,00 TL veya 1. Derecede yakını (Eş, anne, baba ve çocukları) vefatı halinde net 6.050,00 TL ölüm yardımı, karara bağlanmıştır.

375 sayılı KHK'nın Ek 15'inci maddesinde aynen;

*“Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine sosyal denge tazminatı ödenebileceği, sosyal denge tazminatının ödenebilecek aylık tutarının, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununa göre yapılan toplu sözleşmede belirlenen tavan tutarı geçmemek üzere ilgili belediye ve il özel idaresi ile ilgili belediye ve il özel idaresinde en çok üyeye sahip kamu görevlileri sendikası arasında anılan Kanunda öngörülen hükümler çerçevesinde yapılabilecek sözleşmeyle belirleneceği”*

ifadesi yer almaktadır.

Bu düzenleme uyarınca, Kamu İşveren Heyeti Başkanı ile Belediye ve Özel İdare Çalışanları Birliği Sendikası Temsilcisi arasında akdedilen ve 23.08.2015 tarihli ve 29454 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yerel Yönetim Hizmet Koluna İlişkin Mali ve Sosyal Haklara Dair Toplu Sözleşmenin, 1’inci maddesiyle; Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine, 4688 sayılı Kanunun 32’nci maddesinde yer alan usul ve esaslar çerçevesinde ödenebilecek sosyal denge tazminatı aylık tavan tutarı en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) %100’üdür. Sosyal denge tazminatının verilmesi yönünde yapılabilecek sözleşmelerde, tavan tutarı aşmamak kaydıyla ödenebilecek tazminatın aylık tutarı, görev yapılan birim ve iş

hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre farklı olarak belirlenebileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda anılan mevzuat uyarınca, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine ödenecek sosyal denge tazminatı hususunda sendikayla akdedilecek sözleşmenin 375 sayılı KHK'nın Ek 15'inci maddesi ile 4688 sayılı Kanunun 32'nci maddesi hükümlerine uygun olması gerektiği değerlendirilmektedir.

**Kamu idaresi cevabında;** “Sosyal Denge Tazminatı ve diğer toplu sözleşme hükümleri doğrultusunda yapılan ödemeler 2015 ve 2016 mali yılında da Sayıştay Denetim Raporunda yer almış olup, temyiz aşamasındadır. Temyiz Kurulu Kararı doğrultusunda işlem yapılacaktır.” Denilmektedir.

**Sonuç olarak** İdare tarafından Sayıştay Temyiz Kurulu kararının beklendiği ve buna göre izleyen yılda işlem tesis edileceği belirtilmiştir. Takip eden denetim döneminde, yapılan işlemlerin mevzuata uygun hale getirilip getirilmediği izlenecektir.

## **BULGU 2: Gecekondu Fonunda Toplanan Paraların Amacı Dışında Kullanılması**

775 sayılı Gecekondu Kanunu'ndaki hizmetlerin yürütülebilmesi için muhtelif kaynaklardan elde edilen gelirlerle oluşturulan gecekondu fonundaki paraların amacı dışında kullanıldığı görülmüştür.

775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun “Fonların teşkili ve kullanılması” başlıklı 12'nci maddesinde belirtilen kaynaklardan sağlanacak gelirlerin ilgili belediyeler adına açılacak özel hesaplarda toplanarak birer fon teşkil edileceği belirtilmiştir. Yine aynı Kanun'un 13'üncü maddesinde ise bu fonda toplanan paraların belediyelerce nasıl kullanılacağı sarih şekilde açıklanmıştır.

4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 5'inci maddesine göre, belediye ve mücavir alan sınırları içindeki Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinin tahsil edilen kısmından öncelikle yerinde muhafaza edilemeyen yapıların tasfiyesinde kullanılmak şartıyla % 10'u ilgili belediyelerin 20.7.1966 tarihli ve 775 sayılı Kanun hükümlerine göre oluşturulan fon hesabına aktarılacağı hüküm altına alınmıştır.

Kurum kayıtlarında yapılan incelemeler neticesinde belediyeye ait biri Ziraat Bankası

diğeri Vakıfbank olmak üzere iki adet fon hesabı olduğu anlaşılmaktadır. Vakıfbank nezdindeki fon hesabına 19.04.2016 tarihinde haciz geldiği ve hesapta 1.166.498,04- TL bulunduğu ve bu tutardan haciz nedeniyle çıkan bir meblağ olmadığı görülmüştür. Ancak Ziraat Bankası nezdinde ağırlıklı olarak Ermenek bölgesinde satışı gerçekleştirilen ve diğer gecekondularından elde edilen 62.645.669,62- TL tutarında gecekonduların önleme payı olduğu ve bu tutarın yıl içerisinde tamamının kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Gecekonduların fonu banka hesap detayları incelendiğinde mevzuatta bu fonun amacına uygun olarak gecekonduların önleme bölgelerinde kullanılması gerekirken yıl içerisinde idare tarafından yapım işlerine ilişkin hakediş ödemeleri, personel çalıştırmaya dayalı hizmet alımı ödemeleri, vergi dairesi ödemeleri, Sosyal Güvenlik Kurumu ödemeleri, icra dairesi ödemeleri ile mal ve hizmet alımı karşılığı fatura ödemeleri gibi kurumun cari ödemelerinde kullanıldığı görülmüştür.

Bu fonda toplanan paraların hangi amaçlarla kullanılacağı Kanunun ilgili maddesinde açıkça ifade edildiğinden, yapılan bu harcamaların amaç dışı kullanıldığı ve Gecekonduların Fonu banka özel hesabının kurumun 2017 yılı kesin mizanında 62.645.699,62-TL tutarında eksik yer almasına sebep olduğu düşünülmektedir.

**Kamu idaresi cevabında;** “Gecekonduların Fonu hesabının kullanımı ile ilgili, Belediyenin karar organı olan belediye meclisi tarafından belediyenin diğer hizmetlerinde kullanılma kararı alınmıştır. Kamulaştırmasız el atma nedeni ile hesaplarımız üzerinde yıl içerisinde tutarı değişen dava süreci devam eden ortalama 6.500.000,00 TL. bloke bulunmaktadır. Belediye hizmetlerinin devam etmesi, ayrıca vergi dairesi, sosyal güvenlik kurumu, emekli sandığı ve icra ödemelerinde yersiz yere gecikme zammı oluşmaması nedenleri ile kamu yararı ve hizmet gereği ön planda tutularak meclis kararı doğrultusunda işlem yapılmış olup, 102 banka hesaplarında artış olması durumunda gecekonduların fon hesabına aktarma yapılacaktır.” Denilmektedir.

**Sonuç olarak** 775 sayılı Gecekonduların Kanunu'nun 13'üncü maddesinde bu fonda toplanan paraların belediyelerce nasıl kullanılacağı açıklanmıştır. Kanunla düzenleme yapılan bir konuda belediye meclisince aksine karar alınıp uygulanması mümkün değildir. Bu sebeple belediye meclisince karar alınması harcamaları mevzuata uygun hale getirmemektedir.

Dolayısı ile bulguda da belirtildiği üzere söz konusu tutarların cari giderler için kullanılması mevzuata aykırılık teşkil etmekle birlikte kurum banka hesabının hatalı görünmesine devam edecektir.

### **BULGU 3: Kurum Tarafından Alınması Gereken Eysel Katı Atık Ücretine Ait Takip ve Tahsil İşlemlerinin Tam Olarak Uygulanmaması**

Kurum tarafından evsel katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücretine ait tarifenin belirlenmesine rağmen tahakkuk ve tahsilâtlarının yapılmadığı görülmüştür.

2872 sayılı Çevre Kanununun “İlkeler” başlıklı 3’üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde, kirlenme ve bozulmanın önlenmesi, sınırlandırılması, giderilmesi ve çevrenin iyileştirilmesi için yapılan harcamaların kirleten veya bozulmaya neden olan tarafından karşılanacağı ifade edilmiştir.

Aynı Kanunun “Tanımlar” başlıklı 2’nci maddesinde ise “Kirleten” tanımının “faaliyetleri sırasında veya sonrasında doğrudan veya dolaylı olarak çevre kirliliğine, ekolojik dengenin ve çevrenin bozulmasına neden olan gerçek ve tüzel kişileri”, “Eysel katı atık” tanımının ise “tehlikeli ve zararlı atık kapsamına girmeyen konut, sanayi, işyeri, piknik alanları gibi yerlerden gelen katı atıkları” ifade ettiği belirtilmiştir.

Kanunun 11’inci maddesinin on birinci fıkrasında aynen;

*“Büyükşehir belediyeleri ve belediyeler evsel katı atık bertaraf tesislerini kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmekle yükümlüdürler. Bu hizmetten yararlanan ve/veya yararlanacaklar, sorumlu yönetimlerin yapacağı yatırım, işletme, bakım, onarım ve islah harcamalarına katılmakla yükümlüdür. Bu hizmetten yararlananlardan, belediye meclisince belirlenecek tarifeye göre katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti alınır. Bu fıkra uyarınca tahsil edilen ücretler, katı atıkla ilgili hizmetler dışında kullanılamaz.”*

Denilerek belediyelerin evsel katı atık dolayısıyla yapacakları harcamaların, bu hizmetten yararlanan kişilerden, yani kirlenmeye, evsel katı atıkların oluşmasına sebep olanlardan alınmasının bir zorunluluk olduğu ifade edilmiştir.

Belediyeler tarafından gerçekleştirilen evsel katı atık toplama işi, kirleten kişilere yapılan bir nev’i hizmettir. Zira 2872 sayılı Kanun’da da belirtildiği üzere kirleten kişinin bu kirliliğin giderilmesi için yapılacak harcamaları karşılaması Kanun’un temel prensiplerindedir. Dolayısıyla bu hizmet için ücret tarifesi belirlenip, masrafların kirleten kişilerden alınması gerekirken bu hususun yerine getirilmemesi veya eksik uygulanması, 2872 sayılı Kanun’a aykırılık teşkil etmektedir.

Yine 2872 sayılı Çevre Kanunu’na dayanılarak 27.10.2010 tarih 27742 sayılı Resmî

Gazete’de yayınlanan Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik ile Yönetmeliğe dayanılarak hazırlanan Evsel Katı Atık Tarifelerinin Belirlenmesine Yönelik Kılavuz yürürlüğe konulmuştur.

Söz konusu Yönetmelik hükümlerinde de ilgili idarelerce evsel katı atık toplanmasına yönelik gerekli hazırlıkların yapılmasına ve tarifelerin yürürlüğe konulmasına ilişkin hükümlere yer verilmiş ve sonrasında yayınlanan rehber ile tarife belirleme usullerinde idarelere yardımcı olunmuştur.

Belediye tarafından yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine istinaden 2015 ve 2016 yıllarında evsel katı atık tarifelerinin belirlenmesi komisyonları kurulmuş ve komisyon tarafından yapılan çalışmalar sonucunda Muratpaşa Belediye meclisince evsel katı atık tarifeleri belirlenmiş ve Büyükşehir Belediye Meclisince de kabul edilmiştir.

Yapılan incelemelerde; kurum tarafından katı atıkların toplanması için 2006 yılından 2017 yılı sonuna kadar yaklaşık 172.345.499,68-TL’lik bir harcama yapıldığı, buna karşılık aynı dönemde yaklaşık 15.276.403,48-TL çevre temizlik vergisi tahsil edildiği görülmüştür. Yani Belediye, kirliliğin önlenmesi amacıyla yaptığı yaklaşık 172.345.499,68-TL’lik harcamanın sadece 15.276.403,48-TL’lik kısmını kirleten kişilerden alabilmiş, yaklaşık 157.069.096,20-TL’lik kısım ise Belediyenin bütçesinden çıkmıştır.

Sonuç olarak; Belediye tarafından belirlenerek yürürlüğe konulan katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücretlerinin belirtilen mevzuat çerçevesinde uygulanarak bu ücretlerin kirleten veya bozulmaya neden olan kişilerden alınması gerekmektedir.

***Kamu idaresi cevabında;*** "27/10/2010 tarihli ve 27742 sayılı Resmi Gazete ile yürürlüğe giren Atık su Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmeliğin 22.Maddesi gereği, atık su ve evsel katı atık hizmetlerine ait ücretin yapılan hizmetin karşılığı olarak, düzenli aralıklarla su faturaları üzerinden yapılması gerekmekte olup, Belediyemiz tarafından su faturası tahsilatı yapılmamaktadır. Su tahsilatını yapan idare olan ASAT Genel Müdürlüğü ile evsel katı atık tahsilatının sağlamak maksadıyla yazışmalar yapılmış fakat tahsilat sağlanamamıştır. Ayrıca, Yönetmelik gereği yapılması gereken her mükellefle abonelik sözleşmesi yapılması, teknik altyapı eksikliklerinin giderilmesi, Kurumlar arası maliyet ve bölüşüm hesaplarında uyum sağlanması hususlarında mevzuat eksiklikleri bulunduğu



aşıkardır. Bulgu doğrultusunda, evsel katı atık ücret tahsilatı için tekrar çalışma başlatılacaktır."

Denilmektedir.

**Sonuç olarak** Kurum tarafından Yönetmelikte belirtildiği üzere birtakım çalışmaların yapıldığı ve tarife ve maliyetlerin hesaplandığı anlaşılmaktadır.

Ancak kamu idaresi cevabında da belirtildiği üzere bu tutarları toplamaya tek başına idare yetkili değildir. Her ne kadar tarifeyi belirleyecek olan belediye olsa da, tutarlar su faturaları üzerinden alınacağı için büyükşehir belediye sınırları içerisinde su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmekle görevli olan su ve kanalizasyon idarelerine de bu yönde görevler düşmektedir.

Ayrıca Yönetmelikte bahsedilen kullanıcılarla sözleşme yapma zorunluluğu da yönetmeliğin uygulanması noktasında farklı zorluklar ve tereddütler ortaya çıkarmaktadır.

Büyükşehirlerde katı atıkları toplama ve aktarma istasyonuna taşıma yetkisi ilçe belediyelerinde, bu atıkları bertaraf yetkisi ise büyükşehir belediyelerinde olduğu için ilçe belediyelerince ilçede ikamet eden ve evsel katı atık üreten vatandaşlarla bu atıkların toplanması ve taşınması için,, büyükşehir belediyelerince de bu atıkların bertaraf edilmesi için iki ayrı sözleşme imzalanması sonucunu doğuracaktır. Büyükşehir belediyelerinin nüfusu göz önüne alındığında bunun uygulamada sorunlar çıkaracağı görülmektedir ve belediyelerin imkan kabiliyetini kısıtlamaktadır. Nitekim kimi illerde bu sözleşmeler imzalamadan tutarlar faturalandırılmaya başlanmış ve mahkemeler tarafından kurum aleyhine karar verilerek paraların kullanıcılara iadesine hükmedilmiştir.

Yukarıda yer verilen sebeplerle belediyenin Yönetmelikte belirtilen hükümleri tek başına sağlayarak bu bedelleri tahsil etme imkanı bulunmamaktadır. Bu sebeple mevzuatta yer alan eksikliklerin giderilmesi gerekmektedir.

#### **BULGU 4: Ambalaj Atıklarının Toplanması İşinin Devlet İhale Mevzuatına Göre İhale Edilmemesi**

Ambalaj atıkların toplanması için tanınan imtiyaz hakkının Devlet İhale Mevzuatına uyulmadan verildiği tespit edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "*Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları*" başlıklı 15'inci maddesinde;

*“Katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak.”*

hükmü yer almaktadır.

Diğer yandan 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun “*Kapsam*” başlıklı 1'inci maddesinde;

*“Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işleri bu Kanunda yazılı hükümlere göre yürütülür”*

Hükmüne yer verilmiştir.

Çevre Kanunu'na dayanılarak çıkarılmış olan Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği'nde ise ambalaj atıklarının toplanması, ayrıştırılma ve geri kazanımına ilişkin ayrıntılı düzenlemelere yer verilmiştir. Bahsi geçen yönetmeliğe göre; ambalaj atığını toplamak veya toplattırmak, bu iş için toplama ayırma tesisi kurmak/kurdurmak, işletmek/işlettirmek ve kurduğu tesislere çevre lisansı/geçici faaliyet belgesi almak/aldırmak belediyelerin uhdesindedir.

Ambalaj atıklarının toplanması işi gelir getirici bir faaliyet olarak değerlendirildiğinden gerekli rekabet ortamının oluşturulabilmesi amacıyla ihale yoluyla gördürülmesi gerekmektedir. Ancak idare tarafından ambalaj atıklarının toplanması işinin yapılan protokoller ile şirketlere gördürüldüğü anlaşılmıştır. Yapılan protokollerde ise belediyenin ilgili gelirden pay almasına dair herhangi bir hüküm bulunmamaktadır.

Sonuç olarak, belediyenin yetki ve imtiyazları arasında bulunan ambalaj atıklarının toplanması hizmetinin imtiyaz yolu ile şirketlere verilmesinin Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre yapılması gerektiği düşünülmektedir.

***Kamu idaresi cevabında;*** Özetle ülkemizde hanelerden ambalaj atıklarının toplanması işinin yasal bir zorunluluk olmasına rağmen toplanmadığı takdirde bir yaptırım olmadığından hanelerden kaynakların toplanması noktasında zorluklarla karşılaşıldığı, Yönetmeliğe uygun bir şekilde ambalaj atıklarını belediye sistemine vermeyen işletmeler sözlü ve yazılı olarak uyarılarak bunun kanuni bir zorunluluk olduğu belirtildiği, tüm ilçe halkının, kapı bilgilendirme ile ambalaj atıklarını ayırmaları ve belediye sistemine vermeleri konusunda bilgilendirilmiş olmasına rağmen belediyelerin ortak sorunu olarak bilinen ambalaj atık

toplanmasında gerekli başarının sağlanamadığı belirtilmiştir.

Belitilen gerekçelerle kamu yararı düşünülerek hanelerde insanların tüketimlerinden kaynaklı oluşturdukları ambalaj atıklarını ayrıştırmaları hakkında alışkanlık oluşturmak, sürdürülebilir bir atık yönetimini uygulamak için belediye tarafından çevreci komşu kart adı altında ödüllü ambalaj atıklarını toplama projesi geliştirildiği, söz konusu proje kapsamında Antalya ilindeki toplama ve ayırma tesisi lisansı olan tüm firmalar davet edilerek proje hakkında bilgi verilerek proje maliyetlerinin de göz önüne alınarak, vatandaşların kartlarına yükleyebilecekleri puan teklifleri istendiği ve 3 firma ile çalışılmaya karar verildiği ve ilgili firmalarla 2021 yılına kadar sözleşme imzalandığı belirtilmiştir.

Ayrıca proje yürütülmesi için kurgulanan ve özel olarak yaptırılan yazılım, her haneye dağıtılan kartlar, atık toplamada kullanılan pos cihazları ve harcama noktalarında kullanılan harcama pos cihazları firmalarca satın alınarak belediyeye bir protokol ile hibe edilmiştir. Projenin halka duyurulması için gerekli afiş, broşür, animasyon filmi yapımı; billboard, megaboard vb. ilgili firmalar tarafından yapılarak belediyeye hibe edilmiştir.

Sunulan projeler ile belediye olarak doğrudan gelir elde edilmese bile hibe yoluyla alınan proje sisteminin belediyeye dolaylı yoldan bir gelir olduğu, ayrıca ambalaj atık toplamanın yaygınlaşmasının bu sayede arttırıldığı, veriler analiz edildiğinde eskiye nazaran çok daha fazla ve nitelikli çöp elde edildiği, bu durumun kurum katı atık toplama maliyetini de düşürdüğü ve birçok yönden belediyenin ve kamunun yararına olduğu belirtilmiştir.

Ayrıca Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndan lisanslı toplama ayırma firmaları arasında imzalanmış olan "Ambalaj Atıklarının Toplanması ve Taşınması" işi ile ilgili sözleşmelerin 31.05.2021 tarihinde sona ereceği ve yeni sözleşme döneminde bulguda belirtildiği üzere ihale yolu ile iş ve işlemlerin yürütüleceği ifade edilmiştir.

**Sonuç olarak** İdare ile firmalar arasında imzalanmış olan "Ambalaj Atıklarının Toplanması ve Taşınması" işi ile ilgili sözleşmelerin 31.05.2021 tarihinde sona ereceği ve yeni sözleşme döneminde bulguda belirtildiği üzere ihale yolu ile ambalaj atık toplama işinin gördürüleceği belirtilmiştir.

Takip eden denetim dönemlerinde, yapılan işlemlerin mevzuata uygun hale getirilip getirilmediği izlenecektir.

## **BULGU 5: Çevre Temizlik Vergisi ve Bina Vergisi Tarh,Tahakkuk ve Tahsil İşlemlerinin Hatalı Uygulanması**

Belediye sınırları içerisinde yer alan ve İşyeri Açma ve Çalıştırma Ruhsatlarına Dair Kanun hükümlerine göre belediyeden işyeri açma ruhsatı almaktan muaf tutulan işyerlerinin kurum nezdinde mesken olarak görüldüğü ve bu sebeple çevre temizlik vergisinin alınmadığı, bina vergisinin ise eksik tahsil edildiği tespit edilmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun çevre temizlik vergisini düzenlediği mükerrer 44'üncü maddesinde;

*“Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalar çevre temizlik vergisine tabidir.*

...

*Verginin mükellefi, binaları kullananlardır. Mükellefiyet binanın kullanımı ile başlar.*

*Konutlara ait çevre temizlik vergisi, su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına büyükşehirlerde 15 YKr, diğer yerlerde 12 YKr olarak hesaplanır.*

*İşyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait Çevre Temizlik Vergisi, aşağıdaki tarifeye göre alınır ve büyükşehirlerde % 25 artırımlı uygulanır.*

...

*Su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle hesaplanan çevre temizlik vergisi, su faturasında ayrıca gösterilmek suretiyle tahakkuk etmiş sayılır. Bu suretle tahakkuk eden vergi, su tüketim bedeli ile birlikte belediyelerce tahsil edilir. Su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan büyük şehir belediye sınırları ve mücavir alanlardaki çevre temizlik vergisi ise 20.11.1981 tarihli ve 2560 sayılı Kanun hükümlerine göre kurulan su ve kanalizasyon idarelerince tahsil edilir.*

*İş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi, belediyelerce binaların tarifedeki derecelere intibak ettirilmesi üzerine her yılın Ocak ayında yıllık tutarı itibarıyla tahakkuk etmiş sayılır. Tahakkuk eden vergi, bir defaya mahsus olmak üzere, belediyelerin ilan mahallerinde bir ay süreyle topluca ilan edilir. İş yeri ve diğer şekilde kullanılan binalarla ilgili olarak tahakkuk eden bu vergi, her yıl, emlak vergisinin taksit*

*sürelerinde ödenir.*

*Bu maddenin dördüncü ve beşinci fıkralarında yer alan tutarlar, her yıl yeniden değerlendirilme oranında artırılır. Bu tutarların belirlenmesinde, vergi tutarlarının yüzde beşini aşmayan kesirleri dikkate alınmaz.” Hükümlerine yer verilmiştir.*

Maliye Bakanlığı tarafından 49 seri nolu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği yayınlanmış ve 01.01.2017 tarihinden itibaren konutlar, işyerleri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi matrah ve nispeti tespit ve ilan edilmiştir.

Yukarıda görüldüğü üzere mesken ve işyeri niteliğinde olan binalar çevre temizlik vergisi mükellefi sayılmışlardır. Meskenlere ilişkin ise çevre temizlik vergisinin su faturaları ile birlikte kullanılan su üzerinden m<sup>3</sup> başına alınacağı ve su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenen idarelerde bu idarelerce alınacağı belirtilmiştir.

Ancak işyerlerine ait çevre temizlik vergisinin ise maliye bakanlığı tebliği ile belirlenen tablodaki rakamlar üzerinden belediye tarafından mükellefiyet tesis edilip ilana çıkılarak alınacağı belirtilmektedir. Yani konutlara ait çevre temizlik vergisi toplama yetkisi su ve kanalizasyon idarelerine, işyerlerine ait olanlar ise belediyelere verilmiştir.

Yine bina vergisine ilişkin düzenlemeler 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 1'inci kısmında düzenlenmiştir.

Kanun'un mevzu başlıklı 1'inci maddesi;

*“Türkiye sınırları içinde bulunan binalar bu kanun hükümlerine göre Bina Vergisine tabidir.” Hükümü,*

Bina tabiri başlıklı 2'nci maddesi;

*“Bu kanundaki bina tabiri, yapıldığı madde ne olursa olsun, gerek karada gerek su üzerindeki sabit inşaatın hepsini kapsar.” Hükümü,*

Mükellef başlıklı 3'üncü maddesi;

*“Bina Vergisini, binanın maliki, varsa intifa hakkı sahibi, her ikisi de yoksa binaya malik gibi tasarruf edenler öder.” Hükümü,*

Matrah başlıklı 7'nci maddesi;

*“Bina Vergisinin matrahı, binanın bu kanun hükümlerine göre tespit olunan vergi değeridir.”* Hükmü,

Nispet başlıklı 8’inci maddesi;

*“Bina vergisinin oranı meskenlerde binde bir, diğer binalarda ise binde ikidir. Bu oranlar, 5216 sayılı Kanunun uygulandığı büyükşehir belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde % 100 artırımlı uygulanır. Bakanlar Kurulu, vergi oranlarını yarısına kadar indirmeye veya üç katına kadar artırmaya yetkilidir.”* Hükmü,

Verginin tarh ve tahakkuku başlıklı 11’inci maddesi;

*“Bina vergisi, ilgili belediye tarafından;*

....

*29 uncu maddeye göre hesaplanan vergi değeri esas alınarak yıllık olarak tarh olunur. Bildirim posta ile gönderilmiş ise vergi, bildirim verme süresinin son gününü takip eden yedi gün içinde tarh olunur. Bu suretle tarh olunan vergiler, tarh edilen tarihte tahakkuk etmiş sayılır ve mükellefe bir yazı ile bildirilir.*

*Yapılan tarh ve tahakkuku takip eden yıllarda, 29 uncu maddeye göre tespit edilen vergi değeri üzerinden hesaplanan bina vergisi, her bütçe yılının başından itibaren o yıl için tahakkuk etmiş sayılır.”*

Hükümleri birlikte değerlendirildiğinde Türkiye sınırları içerisindeki binaların bina vergisine tabi oldukları, yapıldıkları madde ne olursa olsun sabit inşaatların tamamının bina kapsamına girdikleri, verginin mükellefinin binanın maliki, intifa hakkı sahibi veya binayı malik gibi tasarruf edenler olduğu, matrahının ise tespit olunan vergi değeri olduğu, meskenlerde bu değer binde biri ve diğer binalarda binde ikisi olduğu ancak büyükşehirlerde %100 artırımlı olarak uygulanacağı anlaşılmaktadır. Yani büyükşehir belediye sınırları içerisinde bina vergisi, meskenlerde vergi değerinin binde ikisi, işyerlerinde ise binde dördü olarak uygulanacaktır.

İşyeri Açma Ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun’un

1’inci maddesi;

*“Bu Kanunun amacı, sanayi, tarım ve diğer işyerleri ile her türlü işletmeleri, işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının verilmesi işlerinin basitleştirilmesi ve kolaylaştırılmasıdır.”*  
Hükmü,

2’inci maddesi;

*“ Bu Kanun hükümleri;*

*a) 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 268-275 inci maddeleri kapsamına giren 1 inci sınıf gayrisihhi müesseselere,*

*b) Nerede açılırsa açılsın, yakıcı, parlayıcı, patlayıcı ve tehlikeli maddelerle çalışılan işlerle oksijen LPG dohum ve depoları, bunlara ait dağıtım merkezleri, perakende satış yerleri, taşocakları, akaryakıt istasyonları ve benzeri yerlere,*

*c) 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu kapsamına giren turizm işletmelerine,*

*d) (Mülga: 24/11/2004 – 5259/8 md.)*

*e) (Ek: 24/6/1995 - KHK - 560/21 md.) 1 inci, 2 nci ve 3 üncü sınıf gıda maddesi üreten gayri sıhhi müesseselere.(3)*

*f) (Ek: 13/2/2011-6111/201 md.) 1136 sayılı Avukatlık Kanunu uyarınca açılan avukatlık bürolarına,*

*g) (Ek: 13/2/2011-6111/201 md.) 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu uyarınca meslek mensuplarınca açılan bürolara,*

*h) (Ek: 8/8/2011 - KHK- 650/23 md.; İptal: Anayasa Mahkemesi’nin 18/7/2012 tarihli ve E.: 2011/113 K.: 2012/108 sayılı Kararı ile.; Yeniden düzenleme: 27/6/2013-6494/23 md.) 1512 sayılı Noterlik Kanununa göre kurulan noterlik dairelerine,*

*ı) (Ek: 4/4/2015-6645/78 md.) 27/1/1954 tarihli ve 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu uyarınca mühendis ve mimar meslek mensuplarınca açılan bürolara,*

*i) (Ek: 4/4/2015-6645/78 md.) 11/4/1928 tarihli ve 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San’atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanuna göre açılan muayenehane ve müşterek muayenehanelere,*

*Uygulanmaz.” Hükümü,*

3’üncü maddesi;

*“İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatını vermeye aşağıdaki merciler yetkilidir:*

*a) (Değişik: 24/11/2004 – 5259/5 md.) Belediye hudutları ve mücavir alan dışında kalan işyerleri ve işletmelere il özel idareleri.*

*b) Belediye hudutları ile mücavir alan içinde kalan tüm işyerleri ve işletmelere belediyeler,*

*c) Belediye hudutları ve mücavir alan içinde kalan işyeri ve işletmelerden büyükşehir belediyesi olan yerlerde;*

*ca) 2 nci ve 3 üncü sınıf gayrisihhi müesseseler için büyükşehir belediye başkanlığı,*

*cb) Sıhhi ve sair işletmeler için ise büyükşehir belediyesi içinde kalan diğer belediye başkanlıkları.”*

Hükümleri ile Kanun’un amacının her türlü işletmelerin işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının verilmesi işlerinin kolaylaştırılması, işyeri açma ve çalışma ruhsatlarını verme yetkisinin belediyelerde olduğu ve hangi işyerlerine bu Kanun’un uygulanmayacağı düzenlenmiştir. Yapılan düzenlemeler ile avukatlık büroları, serbest muhasebeci ve mali müşavirlik hizmeti veren işyerleri, tabipler, mimar ve mühendisler gibi bazı meslek grupları işyeri açma ve çalışma ruhsatı almaktan muaf tutulmuş ve ilgili kanunlarında da bunların işyeri açmak için faaliyet sahalarına göre bakanlıklar ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından faaliyetleri ile ilgili izin alacakları ve bu izin belgelerinin de işyeri açma ve çalışma ruhsatı niteliğinde olacağı varsayılmıştır.

Yapılan incelemelerde belediyenin çevre temizlik vergisi ile bina vergisi mükellefiyeti için bir yapının işyeri veya mesken olarak ayrımı yapılırken idarenin ruhsat birimi veri tabanının kullanıldığı, vergi mükellefiyetinde idareden ruhsat alan işyerlerine bina ve çevre temizlik vergisi tahakkuk ve tahsilinin mevzuata uygun yapıldığı ancak ilgili kanunlarından izin alarak kurulan diğer işyerlerinin ise kurum kayıtlarında mesken olarak yer aldığı ve eksik ve hatalı vergi tarhi yapıldığı anlaşılmaktadır.

Hatta çevre temizlik vergisi tahakkuk ve tahsilinde belirtilen işyerlerinin belediye nezdinde mesken olarak kayıtlı oldukları için su ve kanalizasyon idaresi tarafından tahsilatının



yapılacağı düşünüldüğünden bu işyerlerinden çtv alınmadığı, su ve kanalizasyon idaresinin su sayacı okuma görevlileri tarafından bu işyerlerine tebligat yapılarak mesken olmadıkları ve ASAT'a başvurup işyeri aboneli olmaları aksi halde cezai yaptırım uygulanacağı bildirildiği, bu işyerleri tarafından da gerekli başvuruların gerçekleştirilip mesken aboneli statüsünden çıkarılıp işyeri aboneli statüsüne geçirildiği ve ASAT çevre temizlik vergisi mükellef veri tabanından da işyeri oldukları için çıkarıldığı ve hem ASAT hem de belediye tarafından bu yerlerden ÇTV alınmadığı görülmüştür.

Yukarıda yer verilen mevzuat ve gerekçeler sebebiyle ilgili kurumlardan izin alarak belediye sınırları içerisinde faaliyet gösteren işyerleri listelerinin düzenli aralıklarla istenmesi ve belediye mükellef veri tabanına eklenip bina vergisi ve çevre temizlik vergisi tarh ve tahakkuklarının mevzuata uygun şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

**Kamu idaresi cevabında;** “Çevre temizlik vergisi tarh, tahakkuk ve tahsil artışının sağlanması amacıyla izin verilen üye bilgisi için Antalya Baro Başkanlığı, Antalya Mali Müşavirler Odası, Antalya Sağlık İl Müdürlüğü'ne yazı yazılmıştır. Ayrıca Antalya Vergi Dairesi Başkanlığından serbest meslek erbabı bilgisi istenilmiştir. Bunun yanı sıra ASAT Genel Müdürlüğünden son 5 yıla ait çevre temizlik vergisi aslı ve gecikme zammına ait tahakkuk cetvelleri talep edilmiş olup, bulgu doğrultusunda çalışmalar hızla devam edecektir.”

Denilmektedir.

**Sonuç olarak** Çevre ve temizlik vergilerinin tarh, tahakkuk ve tahsili için ilgili kurumlarla yazışmaların yapıldığı ifade edilmiş olup takip eden denetim döneminde, yapılan işlemlerin mevzuata uygun hale getirilip getirilmediği izlenecektir.

#### **BULGU 6: İlçe Sınırları İçerisindeki Eğlence İşletmelerinden Hatalı Olarak Büyükşehir Belediyesince Tahsil Edilen Vergilerin İadesinin Yapılmaması**

Kurum hesaplarında yapılan incelemelerde, Kanunlarla tahsil yetkisinin Muratpaşa belediyesine verildiği bulvar, cadde ve sokaklardan büyükşehir belediyesince hatalı olarak tahsil edilen eğlence vergilerinin iade edilmediği tespit edilmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nda belirtilen ve belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetlerinin eğlence vergisine tabi olacağını düzenlemektedir.

Yine 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 23'üncü maddesinde; büyükşehir belediyesi gelirleri tek tek sayılmış olup büyükşehir belediyesince eğlence vergisinin; mezkur maddenin (c) bendin gereği at yarışları dahil müşterek bahislerden ve (d) bendi gereği, büyükşehir belediyesine bırakılan sosyal ve kültürel tesisler, spor, eğlence ve dinlenme yerleri ile yeşil sahalarda eğlence tertiplenmesi halinde bu faaliyetlerden tahsil edileceği ifade edilmektedir. Maddede büyükşehir belediyesi gelirleri tahdidi bir şekilde sayıldığından, söz konusu iki durum dışında eğlence vergisinin tahsilinde büyükşehir belediyesinin yetkisi olmadığı anlaşılmış ve 2016 yılı denetimlerinde belirtilen husus bulgu konusu yapılmıştır.

2016 yılı bulgusuna istinaden hatalı uygulamadan vazgeçilip belirtilen yerlerin emlak vergilerinin Muratpaşa Belediyesi tarafından takip edilmeye başlandığı anlaşılmıştır. Ancak önceki yıllara ilişkin hatalı tahakkuk ve tahsil edilen tutarların Belediyeye iadesinin gerçekleşmediği görülmüştür.

Açıklanan nedenlerle Büyükşehir Belediyesi tarafından tahsili gerçekleştirilen eğlence vergilerinin yasal faizi ile birlikte Muratpaşa Belediyesi hesabına yatırılması gerekmektedir.

**Kamu idaresi cevabında;** "Antalya Büyükşehir Belediyesi tarafından tahsil edilen eğlence vergilerinin Kurumumuza iade edilmesi için yazı yazılmış ancak, aktarılacak eğlence vergisi bulunmadığı bildirilmiştir. Bulgu doğrultusunda tekrar Antalya Büyükşehir Belediyesi eğlence vergisi aktarma talebinde bulunulacaktır. Bunun yanı sıra eğlence vergisi tarh, tahakkuk ve tahsilat gelirlerinin artışının sağlanması amacıyla yoklama ve denetim servisi kurulmuş olup, 2018 mali yılında bütçe gelir hesap cetvelinde artış gözlemlenmektedir."

Denilmektedir.

**Sonuç olarak** İdare tarafından Büyükşehir Belediyesine eğlence vergilerinin iadesi için yazı yazıldığı ancak cevabı yazıda aktarılacak eğlence vergisi bulunmadığının belirtildiği ifade edilmiştir.

Bulgu konusu husus 2016 yılı denetimlerinde tespit edilmekte ve Antalya Kaleiçi gibi bazı ana caddelerden Muratpaşa Belediyesince eğlence vergisi tahsilatının yapılmayarak hatalı olarak Büyükşehir Belediyesince tahsilat yapıldığı belirtilmektedir. İlgili dönemde bulgulara verilen cevapta bu uygulamadan dönülerek artık ana caddelerden eğlence vergilerinin Muratpaşa belediyesince tahsil edileceği ifade edilmiştir. Geline durumda Muratpaşa Belediyesince 2014, 2015 ve 2016 yıllarında söz konusu yerlerden eğlence vergisi tahsilatı yapılmamıştır.

Söz konusu tahsilatın Büyükşehir belediyesince yapıldıysa Muratpaşa belediyesine iadesinin yapılması, şayet Büyükşehir belediyesince de herhangi bir tahsilat gerçekleştirilmediyse ilgili yıllara ilişkin zamanaşımına uğratılmaması için Muratpaşa belediyesince tahakkuk ve tahsilatının yapılması gerekmektedir.

#### **BULGU 7: Emanetler Hesabında Kayıtlı Tutarların Muhasebe Kayıtlarına Alındığı Sıraya Göre Ödenmemesi**

Bütçe giderlerinin gerçekleşmesi sırasında nakit yetersizliğinden dolayı 320-Bütçe Emanetleri Hesabına kaydedilen tutarların ilgililere ödenmesi aşamasında 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen öncelik sırasına uyulmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kanun'un “Ödenemeyen Giderler ve Bütçeleştirilmiş Borçlar” başlıklı 34'üncü maddesi;

*“Kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderler, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenir. Ancak, sırasıyla kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeye bağlı ödemelere, ilama bağlı borçlara, ödenmemesi halinde gecikme cezası veya faiz gibi ek yük getirecek borçlara ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verilir.”*

Hükmü,

“Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları” başlıklı 61'inci maddesinin 6'ncı fıkrası;

*“Muhasebe yetkilileri, 34 üncü maddenin ikinci fıkrasındaki ödemeye ilişkin hükümler ile bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen ödemeye ilişkin kontrol yükümlülüklerinden dolayı sorumludur.”*

Hükmü,

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 320 Bütçe Emanetleri Hesabının düzenlendiği “Hesaba ilişkin işlemler” başlıklı 249'uncu maddesi;

*“Bütçe emanetine alınan tutarlardan gerek mali yıl içinde, gerekse yılı geçtikten sonra yapılacak ödemeler için muhasebe işlem fişi düzenlenir. Bütçe emanetlerine alınan tutarlar*

*muhasabe kayıtlarına alınma sırasına göre ilgililerine ödenir. Tutarın emanete alınması sırasında istihkak sahibine verilen veya istihkak sahibine verilemediği için muhasabe biriminde saklanan muhasebeleştirme belgesinin bir nüshası muhasabe işlem fişine bağlanır. Emanete alınan tutar bir defada ödenemediği takdirde, daha sonra yapılacak ödemelere ilişkin fişe, ilk ödemeye ait fişin yevmiye tarih ve numarası yazılır.”*

Hükümlerine yer verilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı gibi idarenin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması nedeniyle alınan mal veya hizmet karşılığı tutarlar 320 Bütçe Emanetleri Hesabına kaydedilir ve ödemeler giderin muhasabe kayıtlarına alınma sırasına göre gerçekleştirilir. Emanet hesapta izlenen giderlerin ödenmesinin kayda alınma sırasına göre gerçekleştirmesinden muhasabe yetkilileri harcama yetkilisi ile birlikte sorumludur.

Kurumun mali iş ve işlemlerinin izlendiği SAYBİS programında yapılan inceleme sonucunda; satıcılara olan borçları gösteren 320 Hesabından yapılan ödemelerin, yukarıdaki mevzuat hükümlerine aykırı olarak, muhasabe kayıtlarına alınma sırasına göre yapılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıya da aldığımız mevzuat hükümleri çerçevesinde işlem tesis edip satıcılara olan borçlar muhasabe kaydına alındığı sırayla ödenmelidir. İdareye mal tedarik eden veya hizmet sunanların alacaklarını zamanında tahsil edemedikleri için açacakları davalar nedeniyle oluşacak bilimum mahkeme giderlerinden, borçları kayıt sırasına göre ödemeyenler ve bunu kontrol etmeyenler sorumlu olacaklardır.

***Kamu idaresi cevabında;*** "Bulgu ve 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun, “Ödenemeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar” başlıklı 34.maddesi kapsamında ödemeler yapılacaktır."

Denilmektedir.

***Sonuç olarak*** İdare emanet hesabında kayıtlı tutarların mevzuatta öngörüldüğü şekilde ödemesinin gerçekleştirileceğini belirtmiştir.

Takip eden denetim döneminde, yapılan işlemlerin mevzuata uygun hale getirilip getirilmediği izlenecektir.

### **BULGU 8: Otopark Hesaplarında Toplanan Meblağların Nemalandırılmaması**

İmar mevzuatı gereğince, yapı projelerinde otopark yeri ayrılmaması nedeniyle Belediye adına açılan hesaplara yatırılması gereken otopark bedellerine mevzuatla öngörülen faizin uygulanmadığı görülmüştür.

01.07.1993 tarih 21624 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Otopark Yönetmeliği’nin “*Otopark Bedelinin Tahakkuk ve Tahsili*” başlıklı 10’uncu maddesinde aynen;

“ ...

*Otopark bedelleri kamu bankalarından herhangi birinde açılacak otopark hesabına yatırılır. Bu hesapta toplanan meblağa yasaların öngördüğü faiz oranı uygulanır.*

*3030 sayılı Kanun kapsamında kalan belediyelerde, büyükşehir belediyesince ilçe belediyeleri adına otopark hesabı açtırılır.*

*İlçe belediyeleri hesabında toplanan otopark meblağı, büyükşehir belediyelerince o ilçe sınırları içerisinde yapılacak veya yaptırılacak bölge veya genel otoparkları için kullanılır.”* Hükümlerine yer verilmiştir.

Söz konusu mevzuat hükmüne istinaden Antalya Büyükşehir Belediyesi tarafından 01.04.2016 tarihinde otopark bedellerinin tahsili amacıyla, Ziraat Bankası Çallı/Antalya Girişimci Şubesinde TR02 0001 0021 4836 7380 8650 27 numaralı vadesiz mevduat hesabı açılmıştır.

Banka hesap özeti üzerinde yapılan incelemelerde; otopark hesabına yıl içerisinde 2.122.910,00- TL tutarında para girişi olduğu ve bu tutarların mevzuatta belirtilen otopark faaliyetleri için kullanılmak üzere büyükşehir belediyesine aktarıldığı, ancak belirtilen meblağların aktarılanaya kadar vadesiz hesapta tutulduğu ve hesaba faiz işletilmediği görülmüştür.

***Kamu idaresi cevabında;*** "Bulgu doğrultusunda otopark hesabında bulunan tutarların, Antalya Büyükşehir Belediyesine aktarılanaya kadar faiz işletilmesi sağlanacaktır." Denilmektedir.

***Sonuç olarak*** Takip eden denetim döneminde, yapılan işlemlerin mevzuata uygun hale getirilip getirilmediği izlenecektir.

**BULGU 9: Hurda Malzemelerin Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumuna Satılmaması**

Belediye mülkiyetinde olan 160.000 kg demir, 1.500 kg plastik malzeme, 45.000 kg araç ve 10.000 kg iş makinası hurdalarının mevzuat hükümleri gereğince Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumuna devredilmesi gerekirken kurumun talebine rağmen idare tarafından bu taşınır hurdalarının 2886 sayılı kanunun 45'inci maddesi hükümlerine göre ihale ederek 3'üncü kişilere satışının gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

17/12/1937 tarihli 3284 Sayılı Bazı Maden Hurdalarının Dışarı Çıkarılmasının Yasak Edilmesi ve Satın Alınması Hakkında Kanun'un 1'inci maddesi;

*“Demir, bakır, kurşun, kalay, tuty, alüminyum, antimon ve nikel hurdaları ile bunların hurda halindeki halitalarının ve kullanılmayacak bir hale gelmiş bilimum muharrik veya müteharrik vasıtaların memleket dışına çıkarılmasını yasak etmeye İcra Vekilleri Heyeti yetkilidir.”*

*İkinci maddesi;” Resmi daire ve müesseselerde birinci maddede yazılı mevaddan kendi ihtiyaçlarından fazla olanlar, 2490 sayılı kanunun 66 ncı maddesine göre askeri fabrikalara devredilir”.*

Hükmü,

Resmi Gazetenin 6 Nisan 1971 tarih ve 13801 sayılı nüshasında yayımlanan 7/2156 Bakanlar Kurulunun M.K.E. Kurumu Hurda Alımına Ait Kararnamenin;

*“Resmî Daire ve İdareler ve İktisadi Devlet Teşekkülleri ile bunlara ait müessese ve iştiraklerinin malik oldukları her çeşit maden hurdaları ile, bunların hurda halindeki halitalarının ve kullanılmayacak bir hale gelmiş bulunan muharrik ve müteharrik araçlarının kendi ihtiyaçlarından fazlalarının, Makina ve Kimya Enstitüsü Kurumu tarafından 6 ayda bir piyasa etütlerine dayanılarak yapacağı tespit ve teklif ile Sanayi ve Ticaret Bakanlıklarınca kabul edilecek fiyatlarla adı geçen kurum satış suretiyle devirleri, Sanayi Bakanlığının 06/03/1971 tarih ve V/4-04043 sayılı yazısı üzerine Bakanlar Kurulunca 20/03/1971 tarihinde kararlaştırılmıştır.”*

Hükmü,

19/03/2001 2001/15 Sayılı Başbakanlık Genelgesinin;

*“20.03.1971 tarih ve 7/2156 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının Resmî Daire ve İdareler ve İktisadi Devlet Teşekkülleri ile bunlara ait müessese ve iştiraklerinin malik oldukları her çeşit maden hurdaları ile bunların hurda halindeki halitalarının ve kullanılmayacak hale gelmiş bulunan muharrik ve müteharrik araçlarının kendi ihtiyaçlarından fazlalarının Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu tarafından 6 ayda bir piyasa etütlerine dayanarak yapacağı tespit ve teklif ile Sanayi ve Ticaret Bakanlıklarınca kabul edilecek fiyatlarla adı geçen Kuruma satış suretiyle devirleri...” hükmü gereğince, Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu Hurda Sanayi İşletmeleri (HURDASAN) A.Ş. bu kararname kapsamında bulunan kurum ve kuruluşlardan, her türlü hurda malzemeyi toplama ve değerlendirme göreviyle yükümlü kılınmıştır. Bu nedenle; 7/2156 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı hükümleri çerçevesinde, her türlü hurda malzemenin, kamu kurum ve kuruluşlarınca HURDASAN A.Ş. 'ye satış suretiyle devrinin temini hususu”*

Hükümlerine yer verilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri gereğince yasada belirtilen maddelerin yurtdışına çıkarılmasının yasak edilmesi ve resmi dairelerin bu maddelerden kendi ihtiyaçlarından fazla olanların askeri fabrikalara devredilmesi öngörülmüş ve bu yasa hükümlerinin uygulanması konusunda da Bakanlar Kuruluna yetki vermiştir. Bu yetkiye dayanılarak uygulamaya ilişkin muhtelif tarihlerde Bakanlar Kurulunca kararnameler çıkarılmıştır. Bu kapsamda en son 2001/15 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile kamu kurum ve kuruluşlarınca her türlü hurda malzemenin, Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu Hurda Sanayi İşletmeleri AŞ'ye satışı suretiyle devri öngörülmüştür.

Sonuç olarak; resmi dairelerin, idarelerin, iktisadi devlet teşekküllerinin ve bunlara bağlı kuruluşların ellerindeki hurda malzemeleri Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumuna satma konusunda yükümlülükleri bulunmaktadır. Ancak uygulamada belediyenin, 3284 sayılı Bazı Maden Hurdalarının Dışarı Çıkarılmasının Yasak Edilmesi ve Satın Alınması Hakkında Kanun kapsamına giren hurda malzemelerini 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 45'inci maddesi hükümlerine göre 3'üncü kişilere satmasının mevzuat hükümlerine uygun olmadığı, Kanunla kendilerine verilen görev ve yükümlülükleri yerine getirmeyen idare görevlilerinin yasal sorumluluklarının bulunduğu, değerlendirmektedir.

***Kamu idaresi cevabında;*** Özetle ihale sürecinin mevzuata uygun olarak yapıldığını, başkanlık makamının olur'u ile onaylandığını ve satış işlemlerinin 08/12/2017 tarihinde tamamlandığını ifade etmişlerdir.

**Sonuç olarak** Kamu idaresi yapılan işlemi mevzuata uygun olarak gerçekleştirdiğini ifade etse de; savunma sanayi ihtiyaçlarına yönelik üretim yapmakta olan Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumuna Satışı Yapılması Gereken Hurda Malzemelerin kanun gereği kurum görüşü alınmadan 2886 sayılı kanun hükümlerine göre III. kişilere satılmasında mevzuata uyarlık görülmemektedir.

#### **BULGU 10: Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması**

Belediyenin tapuda kayıtlı taşınmazlarından cins tashihi yapılmayan taşınmazları olduğu görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmeliğin 4'üncü maddesinde cins tashihi;

*“Binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemi”* şeklinde tanımlanmaktadır.

Aynı Yönetmeliğin 10'uncu maddesinde taşınmazların cins tashihlerinin yapılması gerektiğinden bahsedilmektedir.

*“(1) Kamu idareleri; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde ve kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, tapu kayıtlarında cins tashihinin yapılması için gerekli işlemleri yaparlar.*

*(2) Tahsis edilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlar açısından bu yükümlülük kullanan idarenin veya gerçek veya tüzel kişilerin durumu tespit eden yazısı üzerine taşınmaz maliki idareye aittir. Ancak cins tashihine ilişkin gerekli belgeler ile buna ilişkin malî yükümlülükler kullanıcılar tarafından karşılanır.”*

Emlak ve İstimlak Müdürlüğünden alınan taşınmaz envanterinde kayıtlı bulunan bazı taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapuda yer alan bilgilerinin farklı olduğu tespit edilmiştir. Aşağıdaki tablodan görüleceği üzere tapu kayıtlarında arsa, büro, dükkan, süper market niteliğinde olan taşınmazların kullanım şekilleri yol, bina, hizmet binası vb. dir.



Tablo 3 :Cins Tashihi Yapılmayan Taşınmaz Örnek Listesi

Sıra	Ada	Parsel	Cinsi	Tapuda Görünen
1	27	12	Hizmet Binası	Süper Market
2	242	13	Yol	Bahçeli Ev
3	13031	1	Eğitim Merkezi	Arsa
4	10622	3	Kreş Binası	Arsa
5	5568	1	Yüzme Havuzu	Arsa
6	7700	6	Eğitim Merkezi	Arsa ve Kargir EV
7	13182	2	Kültür Merkezi	Arsa
8	12601	3	Hizmet Binası	Arsa

Mevzuat hükümleri uyarınca, tapuda kayıtlı olan taşınmazların kullanım şekilleri ile tapu bilgilerinin uyumlu hale getirilerek cins tashihlerinin yapılması gerekmektedir.

**Kamu idaresi cevabında;** "Belediyemiz mülkiyetinde bulunan taşınmazlardan; mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmayan taşınmazlar mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınmış olup; mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmayan taşınmazlar 02.10.2006 tarih ve 26307 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmeliğin 10. maddesine göre cins tahsisleri işlemlerine başlanmıştır." Denilmektedir.

**Sonuç olarak** Takip eden denetim döneminde, yapılan işlemlerin mevzuata uygun hale getirilip getirilmediği izlenecektir.

#### **BULGU 11: Doğrudan Temin ve Pazarlık Yöntemi ile Yapılan Alımlarda 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununda Belirtilen Üst Limitin Aşılması**

Belediyenin 2017 yılı için 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21/f ve 22/d maddelerine göre alımı gerçekleştirilen işlemlerinin incelenmesi neticesinde; yıllık mal harcamaları toplamının, bu amaç ile konulan ödeneğin % 10'luk sınırını aştığı tespit edilmiştir.

Mal alımları için ayrılan ödenek tutarının % 10'luk kısmı 3.720.326.32-TL olup, doğrudan temin ve pazarlık yöntemi ile gerçekleşen mal alımlarının toplam tutarı ise 16.016.322,29-TL'dir. 12.295.995,97-TL'lik tutar aşımı söz konusudur. 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 62'nci maddesinde;

*"Bu Kanunun 21 ve 22 nci maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamaz."* hükmü yer almaktadır.

Kamu İhale Genel Tebliğinin “4734 sayılı Kanununun 62 nci maddesinin (ı) bendinin uygulanmasına ilişkin açıklamalar” başlıklı 21’inci maddesinin 4 numaralı bendinde;

“İlgili veya bağlı birimler % 10 oranının aşılması zorunluluğu doğması durumunda buna ilişkin başvurularını, ilgili veya bağlı buldukları kurum ve kuruluşlara yapacaklardır. Kurum ve kuruluşlarca gelen taleplerin incelenmesi ve değerlendirilmesi sonucu, 21/f ve 22/d maddeleri kapsamında yapacakları harcamaların yıllık bütçelerinde mal ve hizmet alımı ile yapım işleri için ayrılan ödenekleri toplamının % 10 oranını aşacağına anlaşılması halinde, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I) ve (II) sayılı cetvellerde yer alan kurum ve kuruluşlar için bağlı veya ilgili bakan, mahalli idarelerde ve (IV) sayılı cetvelde yer alan kurum ve kuruluşlarda üst yönetici, (III) sayılı cetvelde yer alan kurum ve kuruluşlar ile anılan Kanun kapsamında yer almayan kurum ve kuruluşlarda ise harcama yetkisine sahip kişi ya da kurullar tarafından 62 nci maddenin (ı) bendi uyarınca uygun görüş için Kuruma başvuruda bulunulacaktır. Bu konuda yetki devredilmiş olsa bile yetki devredilenlerin başvuruları kabul edilmeyecektir.” denilmektedir.

İdareler, 4734 sayılı Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludurlar.

İdareler bu sorumluluğu ancak açık ihale süreciyle gerçekleştirilebilir. Doğrudan temin usulü ve pazarlık usulü ile yapılan işlerde bu ilkelere kısmen uyulduğu için yüksek fiyatlarda mal alımı gerçekleşme riski bulunmaktadır.

Sonuç olarak; kurum tarafından yapılan mal alımlarında, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 21/f ve 22/d maddeleri kapsamında yıllık mal alımı harcamaları için öngörülen %10’luk kanuni sınırın aşıldığı ve söz konusu sınır aşımı için uygun görüş almak üzere Kamu İhale Kurumu’na gerekli başvuruda bulunulmadığı görülmüştür.

**Kamu idaresi cevabında;** “2018 Mali Yılında Kurumumuzda %10 sınırının aşılmamasının sağlanması amacıyla öncelik olarak açık ihale ile belli istekliler arasında ihale usulünün kullanılmasının temel ilke edinilmesi hususunda Kurumumuz harcama birimlerine bilgi verilmiştir. Ayrıca, harcamalarda %8 oranında limit aşılması durumunda tedbir alınması ve Kamu İhale Kurumundan uygun görüş talebinden dolayı zaman kazanılması için taahhüt aşamasında sistemin uyarı vermesi, ayrıca %10 oranında limit aşılması durumunda işlem yapılmasına imkan vermeyecek şekilde otomasyon sisteminde

düzenleme talebinde bulunulmuştur. 2018 Mali yılında 4734 Sayılı Yasanın 62.Maddesinin (1) bendinde bahsedilen doğrudan temin limitinin aşılması için tedbir alınacaktır.”

Denilmektedir.

**Sonuç olarak** Kamu idaresi bulgumuza iştirak ederek gerekli tedbirlerin alınacağını bildirmişlerdir. Takip eden denetim döneminde, yapılan işlemlerde mevzuata uyulup uyulmadığı izlenecektir.

### **BULGU 12: Yurtiçi ve Yurtdışı Geçici Görev Yollukları Ödenmelerinde Harcırah Mevzuatına Uyulmaması**

Kurum muhasebe kayıt ve işlemlerinde yapılan incelemelerde yurtiçi ve yurtdışı geçici görev yolluk ödemelerinden konaklama ve ulaşım giderlerinin, Harcırah Kanununda belirtilenin aksine hizmet satın alma yoluyla gerçekleştirildiği görülmüştür.

6245 sayılı Harcırah Kanununun “*Tarifler*” başlıklı 3’üncü maddesinde harcırahın tanımı: “*Harcırah; Bu Kanuna göre ödenmesi gereken yol masrafı, gündelik, aile masrafı ve yer değiştirme masrafından birini, birkaçını veya tamamını*” şeklinde yapılmıştır.

Harcırahın unsurları ise 5’inci maddede düzenlenmiştir ve harcırahın yol masrafı, yevmiye, aile masrafı ve yer değiştirme masraflarından birine, birkaçına veya tamamına müstahak olabileceği belirtilmiştir.

Kanun’un 6’ncı maddesinde harcırah hesabına esas tutulacak yol belirlenirken Harcırah, bu kanunda aksine hüküm bulunmadıkça, gidip gelmeye en uygun ve kullanılması mutad olan yol ve taşıt araçları üzerinden verilir denmektedir. Yine 27’nci maddesinde yurt içinde yol masrafı, 29’uncu maddesinde ise yurtdışında yol masrafının esasları belirlenmiştir.

Yine yurtiçi gündeliklerin anlatıldığı 33’üncü Maddede;

“ ...

*d) Bu Kanun hükümlerine göre gündelik ödenenlerden (b) fıkrasına göre gündelik ödenenler hariç) yurt içinde yatacak yer temini için ödedikleri ücretleri belgelendirenlere, belge bedelini aşmamak üzere gündeliklerinin tamamına kadar olan kısmı ayrıca ödenir.”*  
Hükmüne,

Yurtdışı gündeliklerin anlatıldığı 34’üncü maddede;

*“Bu Kanun gereğince verilecek yurtdışı gündeliklerinin miktarı, gidilecek ülkeye, memur ve hizmetlilerin aylık veya ücret tutarları ile görevin mahiyetine göre, mali yıl itibariyle ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca tayin olunur.”*

Hükmüne yer verilmiştir.

Bu hükme istinaden bakanlar kurulunca her yıl çıkarılan yurtdışı gündeliklerine dair kararın 4’üncü maddesinde;

*“Türkiye’den yurtdışına geçici görevle gönderilenlerden, seyahat ve ikamet süresinin ilk on günü ile sınırlı olmak kaydıyla yurtdışında yatacak yer temini için ödedikleri ücretleri fatura ile belgelendirenlere, faturada gösterilen günlük yatak ücretinin birinci fıkrada belirtildiği şekilde artırımlı olarak hesaplanan gündeliklerinin % 40’ını aşması halinde aşan kısmın % 70’i ayrıca ödenir.”*

Denilmektedir.

15.08.2007 tarih 26614 sayılı Resmi Gazete ’de yayınlanarak yürürlüğe giren Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği’nin Yolluklara ilişkin düzenlemelerin yapıldığı üçüncü bölümünde;

***“Yurtiçi geçici görev yolluğu***

*(1) Yurtiçi geçici görev yolluklarının ödenmesinde aşağıdaki belgeler ödeme belgesine eklenir.*

- a) Görevlendirme yazısı veya harcama talimatı,*
- b) Yurtiçi/Yurtdışı Geçici Görev Yolluğu Bildirimi (Örnek: 19),*
- c) Yatacak yer temini için ödenen ücretlere ilişkin fatura.*

***Yurtdışı geçici görev yolluğu***

*(1) Yurtdışı geçici görev yolluklarının ödenmesinde;*

- a) Görevlendirme yazısı veya harcama talimatı,*
- b) Yurtiçi/Yurtdışı Geçici Görev Yolluğu Bildirimi (Örnek: 19),*
- c) Yatacak yer temini için ödenen ücretlere ilişkin fatura*

*ödeme belgesine eklenir.*

*(2) Yatacak yer temini için alınan faturanın dairesince onaylanmış tercümelerinin de ödeme belgesine eklenmesi gerekir.*

***Yolluklara ilişkin diğer hükümler***

*(1) Yolluklarla ilgili giderlerin ödenmesinde;*

*a) Takip edilmesi gereken yolun dışında bir yoldan veya kullanılması gereken taşıt aracından başka bir araçla yolculuk yapılmasının zorunlu olduğu hallerde, yetkili makamdan alınacak onayın veya raporun,*

*b) Uçakla yapılan seyahatlerde yolcu biletinin; bilette kayıtlı gidiş-dönüşten birisinin kullanılmaması nedeniyle biletin iadesi gerektiği takdirde gerçekleşen seyahat ücretini gösteren belgenin; yabancı heyet ve temsilcilerin ülkelerine dönüşlerinde uçak biletlerinin kendilerine verilmesi halinde ise söz konusu giderlerin tutarı ile kurumca karşılandığını belirten ve ilgili birim yetkilisince imzalanan belgenin,*

*c) Taksi ile yapılan seyahatlerde (belediye hudutları dahilindeki taksi ücretleri hariç) fatura veya perakende satış fişi veya ödeme kaydedici cihazlara ait satış fişinin,*

*...” hükümlerine yer verilmiştir.*

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde kurum tarafından yurtiçinde ya da yurtdışında geçici görevle görevlendirilen personele ilişkin ulaşım ve konaklama giderleri Harcırah Kanununun ilgili maddelerinde düzenlenmiştir ve harcırahın konusuna girmektedir. Yol masrafı olarak mutat taşıt ücretinin ödenebileceği ve konaklamaya ilişkin ise yurt içinde faturalandırılan konaklama bedelinden gündelik miktarına kadar olan kısmının ilave olarak ödeneceği ve 180 gün sınırına tabi olduğu, yurtdışında konaklama için ise gündelik miktarının %40’ını aşan kısmının %70’inin ilk 10 gün ile sınırlı olmak üzere ödenebileceği belirtilmiştir. Harcama Belgeleri Yönetmeliğinde ise bu ödemelerin gerçekleştirilebilmesi için yatacak yer teminine ilişkin faturanın, uçakla yapılan seyahatlerde yolcu biletinin ve Yönetmeliğin ekinde bulunan geçici görev yolluk bildiriminin yer alması gerektiği belirtilmiştir.

Kurumun geçici görevli personellerinin ise geçici görev yolluk bildiriminde yalnızca gündeliklerine ilişkin beyanda buldukları, ödemenin gerçekleştirilebilmesi için gerekli olan

yatacak yere ilişkin faturaların ve seyahate ilişkin biletlerin yer almadığı, konaklama ve seyahate ilişkin giderlerin acentelerden hizmet satın alınması suretiyle gerçekleştirildiği ve alınan bazı hizmet faturalarında yol gideri ve konaklama giderleri ayrı ayrı gösterilmediğinden Kanunda belirtilen limitlerin dahilinde ödeme yapılıp yapılmadığının kontrolünün yapılamadığı, yol giderlerine ilişkin seyahat acentesi tarafından kesilen uçak faturalarında ise uçuş saatine, uçuşun gerçekleşip gerçekleşmediğine ve uçuşa ait diğer bilgilere yer verilmediği ve bu durumda kaynakların kullanımının tespitinde zafiyete yol açtığı görülmüştür.

Yukarıda yer verilen mevzuat ve gerekçelere göre yolluk ödemelerinin hizmet alma suretiyle gerçekleştirilmesinin mümkün olmadığı, görevli personellerin yolluk bildirimlerinde ulaşım ve konaklamaya ilişkin faturalarının da bulunması ve mevzuatta belirtilen usullere uyulması gerektiği değerlendirilmektedir.

***Kamu idaresi cevabında;*** “Bahse konu bulguda tespit edilen hususlar ile harcırah ödemelerinde 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 6245 Sayılı Harcırah Kanunu ve Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği kapsamında işlemlerin yürütülmesi için harcama birimlerine bilgi verilmiş olup, cari yıl içerisinde takip edilecektir.”

Denilmektedir.

***Sonuç olarak*** Kamu idaresince bulguda belirtilen hususa ilişkin aykırı görüş belirtilmeyerek bulgumuza iştirak edildiği ve bulgu doğrultusunda ilgili birimlere gerekli uyarıların yapıldığı ifade edilmektedir.

Takip eden denetim döneminde, yapılan işlemlerin mevzuata uygun hale getirilip getirilmediği izlenecektir.

### **BULGU 13: Taşınmazların İhale Yapılmadan Ecrimisil Karşılığında Kullandırılması**

Mülkiyeti idareye ait bazı taşınmazların, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18'inci ve 34'üncü maddeleri doğrultusunda 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre ihale yapılarak kiralanması gerekirken belediye encümeninin aldığı karara istinaden ecrimisil bedeli ile kullandırıldığı görülmüştür.

5393 sayılı Kanunun “*Belediyenin yetkileri ve imtiyazları*” başlıklı 15'inci maddesinde;

*“Belediye mallarına karşı suç işleyenler Devlet malına karşı suç işlemiş sayılır. 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 75 inci maddesi hükümlerini belediye taşınmazları hakkında da uygulanır.”*

Hükmü yer almaktadır.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun *“Ecrimisil ve tahliye”* başlıklı 75'inci maddesine göre; ecrimisil, kusurlu olup olmadığı aranmaksızın, bir malın zilyetliğini, yetkili idarenin izni, sahibinin rızası veya muvafakatı dışında eline geçiren, elinde tutan veya her ne şekilde olursa olsun bu malı kullanan veya tasarrufunda bulunduran gerçek veya tüzel kişilere işgalci (fuzuli şağil) olarak işgal etmesi mukabilinde işletilen hukuki süreçtir. İşgaliye yoluyla gayrimenkul kiralaması kanunlarımızda mevcut olmayıp ecrimisil, haksız işgal edilen yer için ödenen tazminattır ve geriye dönük hesaplanan ve alınan bir bedeldir.

Ayrıca 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun *“İşgal Harcı”* başlıklı ikinci bölümünün 52'nci maddesinde; belediye sınırları içinde bulunan yerlerden herhangi birinin satış yapmak veya sair maksatlarla ve yetkili mercilerden usulüne uygun izin alınarak geçici olarak işgal edilmesi, işgal harcına tabidir. Kanunun bu maddesinde nerelerin işgaliye yoluyla verilebileceği belirtilmiştir. Bunlar; pazar veya panayır kurulan yerler, meydanlar, mezat yerleri, yol, meydan, pazar, iskele, köprü gibi umuma ait yerler, motorlu kara taşıtlarının park etmeleri için il trafik komisyonlarının olumlu görüşü alınarak belediyelerce şehir merkezlerinde tesis edilen ve işletilen mahallerdir. Belediye Gelirleri Kanununda işgaliyeye konu olacak unsurlar sayılırken bunun gayrimenkulleri kapsamadığı açıktır.

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün 15.11.2005 gün ve 2005/119 sayılı Genelgesi'nde; 5393 sayılı Belediye Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra belediyelerin sahip olduğu taşınmazların gerçek ve tüzel kişilerce işgali üzerine fuzuli şağilden ecrimisil istenmesi fuzuli şağil tarafından rızaen ödenmeyen ecrimisil için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanması gerektiği belirtilmiştir. Anılan yasal düzenlemeye göre tahsil yoluna gidilmesi ve belediyenin talebi üzerine işgal edilen taşınmazın bulunduğu yer mülki amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek belediyeye teslim edilmesi gerekmektedir.

Ayrıca; Sayıştay Genel Kurulu'nun 21.03.1993 tarih ve 4761/1 sayılı Kararı'na göre; belediyeler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar tarafından 2886 sayılı kanuna göre kiraya verilen gayrimenkullere ait kira sözleşmelerinin yenilenmesi, uzatılması veya sona

erdirilmesi, kira tespiti konularında 2886 Sayılı kanun hükümlerinin uygulanması gerektiğinden, sözleşme bitiminde yeni kira bedeli tespit edilerek sözleşmelerinin uzatılamayacağı, Danıştay 10. Dairenin 19.12.1991 tarihli, 1989/2736 nolu esas, 1991/3850 nolu kararında da belirtildiği üzere kira süresi dolanların 2886 Sayılı Kanun kapsamında yeniden ihale yapılması gerektiği hükme bağlanmıştır.

2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 1'inci maddesinde; “Genel bütçeye dâhil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işleri bu Kanunda yazılı hükümlere göre yürütülür.” Hükümü yer almaktadır. 2886 sayılı Kanunun “İhale usullerinin neler olduğu” başlıklı 35'inci maddesinde bu Kanunun 1'inci maddesinde yazılı işlerin ihalelerinde uygulanacak usuller belirtilmiştir.

Aşağıdaki tablodan görüleceği üzere çeşitli tarihlerde kira sözleşmesi biten 5 adet işyerinin ihale usulü ile kiraya verilmesi yerine sözleşme bitiş tarihinden itibaren ecrimisil alınarak kullandırıldığı anlaşılmaktadır.

Tablo 4:İşgal Suretiyle Kullandırılan Taşınmazlar Listesi

Adres	Ada/Parsel	Cinsi	İşgal Edilen Alan	İşgal Başlama Tarihi
Şirinyalı Mah.Eski Lara Yolu Manavoğlu Parkı	Park alanı	Restaurant, Cafe Bar	154,25m2	11.05.2015
Şirinyalı Mah.Eski Lara Yolu Manavoğlu Parkı	Park alanı	Restaurant Cafe Bar	272,50m2	06.01.2013
Şirinyalı Mah Manavoğlu Parkı	Park alanı	Restaurant Cafe Bar	283,50m2	08.01.2013
Şirinyalı Mah.Eski Lara Yolu Manavoğlu Parkı	Park alanı	Restaurant Cafe Bar	292,75m2	08.03.2013
Şirinyalı Mah.Eski Lara Yolu Manavoğlu Parkı	Park alanı	Restaurant Cafe Bar/Büfe	527m2	08.07.2013

Gayrimenkullerin üçüncü kişilere kullandırılması için mevzuatta ihale usulleri düzenlenmiş olup bu taşınmazların ihale yoluyla kiralanması gerekmektedir. 2016 denetim yılında da aynı husus ilgili denetçiler tarafından tespit edilmiş, denetim raporunda konuya ilişkin bulguya yer verilmiş ve taşınmazlardaki işgal durumunun sona erdirilmesi gerektiği belirtilmiştir. İdarenin gayrimenkulleri üzerinde yer alan taşınmaz işgallerini sonra erdirmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

**Kamu idaresi cevabında;** “Sayıştay Başkanlığının 2016 Yılı Denetim Raporunun 21. maddesine konu olan Antalya ili Muratpaşa ilçesi Şirinyalı Mahallesi Manavoğlu Parkı içerisindeki 6 adet işletmenin 2886 sayılı yasanın 75.maddesi ne göre tahliyesi 25.07.2017



tarih ve 1395 sayılı Encümen Kararı ile uygun bulunmuş olup, karar ilgili Şirketlere tebliğ edilmiştir. Ancak, verilen süre sonunda tahliye işlemlerinin gerçekleşmediği mahallinde yapılan incelemede tespit edilmiş olduğundan konu tahliye işlemlerinin gerçekleştirilmesi yönünde Muratpaşa Kaymakamlığına bildirilmiş ve Kaymakamlık Makamı tarafından tahliyeleri sağlanmıştır.

Süreç içerisinde, Belediyemiz İmar ve Şehircilik Müdürlüğünün 09.04.2018 tarih 10152 sayılı yazı ekinde söz konusu taşınmazlara Yapı Kullanım İzin Belgesi düzenlendiği bildirilerek, belgeleri tarafımıza gönderilmiştir.

Konuya ilişkin olarak Yapı Kullanım İzin Belgeleri düzenlenen taşınmazların 15.03.2018 tarih 562 sayılı Encümen Kararı ile 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 45.maddesine göre ihaleleri uygun bulunmuş olup, karar doğrultusunda da 02.04.2018 tarihinde ihalesi yapılan taşınmazlara esas günümüz itibariyle ihale alıcıları ile kira sözleşmeleri imzalanmış ve ecrimisile konu husus ortadan kalkmıştır.” Denilmektedir.

**Sonuç olarak** Söz konusu işgalli taşınmazların tahliyesi için işlemlerin başlatıldığını ve kaymakamlık tarafından tahliyelerinin sağlandığını belirtilmiştir. Ayrıca taşınmazlara ilişkin yapı kullanma izin belgesi düzenlendikten sonra da ihale yolu ile taşınmazların kiraya verildiği ifade edildiğinden takip eden denetim döneminde, yapılan işlemlerin mevzuata uygun hale getirilip getirilmediği izlenecektir.

#### **BULGU 14: Telekomünikasyon Alt Yapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Takip ve Tahsilinin Yapılmaması**

Belediye mücavir alanı içinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerine Belediye Gelir Tarifesinde yer verilmediği ve dolayısıyla da söz konusu gelir kaleminin takip ve tahsilinin yapılmadığı görülmüştür.

655 Sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’ye istinaden çıkarılan ve 27.12.2012 tarih ve 28510 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan, *"Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik"* yürürlüğe girmiştir.

Bu Yönetmelik hükümlerine göre, işletmeciler, elektronik haberleşme hizmeti sunmak için gerekli şebeke ve altyapıyı kurmak, kaldırmak, bakım ve onarım yapmak gibi

amaçlarla kamu ve özel mülkiyet alanlarının altından, üstünden ve üzerinden geçmeleri için tanınan haklar karşılığında, bu yönetmelikte belirtilen tarifeler esas alınarak geçiş hakkı sağlayıcısına ücret ödeyecektir.

Bu amaçlarla işletmelerle, mülkiyet ve sahibi, geçiş hakkı sağlayıcıları arasında anlaşma yapılacağı ve geçiş hakkına ait ücretlerin ödeme şekli, geçiş hakkına ilişkin anlaşmada yer alacağı, yine aynı Yönetmelikte ifade edilmektedir.

Yönetmeliğin “*Geçiş Hakkı Ücretleri*” başlıklı 9’uncu maddesinde, geçiş hakkı kullanımında gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerine ait mülkiyet alanları dışında kalan yerler için GHS tarafından, geçiş hakkını kullanan işletmeciden talep edilen geçiş hakkı ücreti, Geçiş Hakkı Ücret Tarifesinde belirtilen fiyatları aşamayacağı, tapuda kamu kurum ve kuruluşları adına kayıtlı taşınmazlar için belirtilen ücret üst sınırı hariç olmak üzere, Geçiş Hakkı Ücret Tarifesinde yer alan üst sınırları belirten fiyatlar, her mali yılın başında Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) oranında artırılarak tespit edileceği, ilk yıldan sonraki geçiş hakkı ücretleri; bir önceki yıl geçiş hakkı ücretine en fazla Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan ÜFE oranında artırım yapılması suretiyle tespit edileceği hususları belirtilerek, geçiş ücretlerine ilişkin ayrıntılı açıklamalar yapılmıştır.

Aynı Yönetmelikte işletmeci ve geçiş hakkı sağlayıcısının geçiş hakkına ilişkin anlaşmaları, Yönetmelikte belirlenen ilkeler doğrultusunda serbestçe yapabileceği, geçiş hakkına ait ücretlerin ödeme şeklinin sözleşmede yer alacağı hüküm altına alınmış ve ayrıca 01.01.2014 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere geçiş hakkı ücretleri tarifesi Yönetmeliğe eklenmiştir.

Yukarıda belirtilen düzenlemeler ve açıklamalar çerçevesinde, belediye tarafından altyapı geçiş hakkı bedellerinin takip ve tahsili işlemleri yapılmamıştır. Oysa ilgili işletmelerden, yönetmelik ekinde belirtilen tarife uyarınca, altyapı geçiş hakkı bedelinin alınması gerekmektedir. Bu gelirin takip ve tahsilinin yapılmaması sonucu, önemli bir gelirden mahrum kalınmaktadır. Dolayısıyla mahrum kalınan bu gelire yönelik gerekli çalışmaların yapılmaya başlanması gerekmektedir.

***Kamu idaresi cevabında;*** “2017 Yılında Telekomünikasyon alt yapı ve şebekelerinden alınması gereken geçiş hakkı bedellerinin takip ve tahsili çalışmalarına başlanılmış olup, 07/12/2017 tarihinde 588.094,85 TL., 14/12/2017 tarihinde 25.931,56 TL. ve 29/12/2017 tarihinde 588.094,85 TL. tutarların tahsilatı sağlanmıştır. 09/05/2018 tarihinde de Antalya

Büyükşehir Belediyesi emanetinde geçiş hakkı bedeli olarak 267.363,00 TL. tespit edilmiş olup, mahsuplaşma talebinde bulunulmuştur. Geçiş hakkı bedeli tahsilatının artması için çalışmalar devam edecektir.” Denilmektedir.

**Sonuç olarak** İlgili bedellerin büyük bir kısmının tahsil edildiği ve kalanın tahsili için büyükşehir belediyesi ile yazışma yapıldığı ifade edilmiş olup takip eden denetim döneminde, yapılan işlemlerin mevzuata uygun hale getirilip getirilmediği izlenecektir.

### **BULGU 15: Toplu İş Sözleşmesinde Kanunda Öngörülen yıllık ücretli İzin Süresinin Arttırılmasına Rağmen İşçilerin Yıllık İzinlerinin Kullanılmaması**

Kurumun işçi personeline yönelik yapılan incelemelerde; toplu iş sözleşmelerinde işçilere Kanun’la tanınan izin sürelerinin arttırıldığı, toplam 237 işçinin 207’sinin 70 iş gününden 450 iş gününe kadar birikmiş yıllık ücretli izin hakkı olduğu, bazı işçilere 1 yıldan 14 yıla varan sürelerde yıllık izin hakkının kullanılmadığı, izin haklarının işçilerin emekli olurken alacakları bir ücret gibi değerlendirilip ödendiği tespit edilmiştir.

1982 Anayasasının “*Çalışma şartları ve dinlenme hakkı*” başlıklı 50’nci maddesinde:

“... ”

*Dinlenmek, çalışanların hakkıdır. Ücretli hafta ve bayram tatili ile ücretli yıllık izin hakları ve şartları kanunla düzenlenir.”*

Hükmüne yer verilmiştir.

Anayasal bir hak olan “*Dinlenme Hakkının*” nasıl kullanılacağı, süresi, işverenin sorumlulukları vb. hususlar 4857 sayılı Kanunda ve Kanuna dayanılarak çıkarılan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliğinde düzenlenmiştir.

4857 sayılı İş Kanununun 53’üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği ve yıllık izin sürelerinin iş sözleşmeleri ve toplu iş sözleşmeleri ile artırılacağı, 56’ncı maddesinde yıllık izinin 53’üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu belirtilmiştir.

Tablodan görüleceği üzere 4857 sayılı Kanunda belirtilen süreler İdare ile Sendika arasında imzalanan toplu iş sözleşmesi ile arttırılmıştır.

Tablo 5: Kanun ve Toplu Sözleşme ile Tanınan İzin Süreleri

Hizmet Süresi	Kanuna Göre	Toplu İş Sözleşmesine Göre
1-5 Yıl	14	23
5-15 Yıl	20	29
10-15 Yıl	20	32
15+ Yıl	26	35

Kanunun 60'ncı maddesinde; yıllık ücretli izinlerin yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağına, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağına, yıllık izinin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanacak bir Yönetmelikle gösterileceği belirtilmiştir.

03.03.2004 tarih 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe konulan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nin "izin kullanma dönemleri" başlıklı 5'inci maddesinde:

*"İşveren veya işveren vekilleri, bu Yönetmeliğin 15 inci maddesinde belirtilen izin kurulu veya 18 inci maddeye dayanılarak bunun yerine geçenerlere danışmak suretiyle işyerinde yürütülen işlerin nitelik ve özelliklerine göre, yıllık ücretli izinlerin, her yılın belli bir döneminde veya dönemlerinde verileceğini tayin edebilir. Bunu işyerinde ilan eder."*

Hükmüne

*"Yıllık ücretli iznin uygulanması"* başlıklı 6'ncı maddesinde ise;

*"Bu iznin 53 üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesi zorunludur."*

*Ancak, 53 üncü maddede öngörülen izin süreleri, tarafların anlaşması ile bir bölümü on günden aşağı olmamak üzere (Değişik ibare:RG-18/8/2017- 30158) bölümler halinde kullanılabilir.*

”

Hükmüne yer verilmiştir.

Kaynağını "çalışanın dinlenme hakkı" ilkesinden alan yıllık ücretli izin konusu, ulusal ve uluslararası düzenlemeler ile güvence altına alınmış önemli bir haktır. Yıllık ücretli izin hakkının temel amacı, izin süresince işçinin yorgunluğunun giderilmesinin sağlanması, beden

ve ruh sağlığının korunması için gerekli imkânın sağlanmasıdır. İşçilerin kendi ihtiyaç ve gelişimlerine zaman ayırabilmelerinin sağlanması bakımından yıllık ücretli izin hakkının amacına uygun olarak kullanılmasını gözetmek sosyal devletin temel bir görevidir ve bu konuda mevzuatla işverenlere sorumluluklar yüklenmiştir.

Aşağıdaki tablodan görüleceği üzere kimi işçi personelin 10 yıldır kesintisiz hizmet ettiği ve bir gün dahi yıllık izin haklarını kullanmadığı, bu durumun hem anayasal güvence olan yıllık izin hakkının kullanılmasına hem de en önemli kamu kaynağı olan personel gücünün etkili ve verimli kullanılmasına engel olacağı düşünülmektedir.

Tablo 6 :İşçilerin Yıllık İzin Hakkı

Kişi Sayısı	Hizmet Süresi	Kullanılmayan izin
1	13 Yıl	430 gün
1	10 yıl	350 gün
1	10 yıl	350 gün
1	8 yıl	264 gün
1	7 yıl	250 gün
1	6 yıl	253 gün
1	5 yıl	190 gün
1	7 Yıl	232 gün
1	11 Yıl	356 gün

Belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde dinlenmenin çalışanın hakkı olduğu, bu hakkın çalışanlar tarafından kullanmasının asıl olduğu, işverenler çalışanlarına kazanmış oldukları izin sürelerini kullandırmalı ve bunun takibini gerçekleştirmelidirler. Yıllık izin hakkı esasında bir mali hak değil, çalışanların dinlenmesi ve işyerindeki veriminde düşüş yaşanmaması için tanınan bir sosyal haktır. Ancak kurum kayıtlarında yapılan incelemelerde işçiler tarafından bu iznin kullanılmadığı ve emeklilik için biriktirilen kıdem tazminatı benzeri bir hak olarak görüldüğü, bu durumun idare nezdinde süreklilik arz ettiği, aşağıda yer verilen tabloda görüleceği üzere her yıl düzenli olarak emekli olan çalışanlara bu rakamların tazminat olarak ödendiği, 2017 yılı içerisinde emekli olan 16 personele toplam 394.496,97-TL'lik bir izin hakkı ödemesi yapıldığı, idare tarafından kullanılmayan izin hakkı süreleri hesaba alındığında ileriki yıllarda emekli olunca ödenecek yaklaşık 42.000 gün yıllık izin hakkı olduğu ve yaklaşık 7.500.000,00-TL'ye tekabül ettiği anlaşılmıştır.

Tablo 7 :2017 Yılı İçinde Emekli İşçilere Ödenen Yıllık İzin Ücreti

Kişi Sayısı	Birimi	Net Ödeme
1	İşletme ve İştirakler	45.667,02
1	Mali Hizmetler	63.808,20
1	Park ve Bahçeler	46.687,23
1	Mali Hizmetler	37.981,51
1	Fen İşleri Müdürlüğü	18.558,53

5018 sayılı Kanun'un "üst yöneticiler" başlıklı 11'inci maddesinde

*"Üst yöneticiler, idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve bu Kanunda belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden Bakana; mahallî idarelerde ise meclislerine karşı sorumludurlar.*

*Üst yöneticiler, bu sorumluluğun gereklerini harcama yetkilileri, malî hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirirler."* Denilmektedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde idare tarafından kurum kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasının gözetilmesi, Anayasal bir hak olan ve kanunla kullanılması esas tutulan dinlenme hakkının çalışanlar tarafından kullanılmasının takibinin yapılması gerektiği, yıllık ücretli izin hakkının kullandırılmayarak kıdem tazminatı olarak kişilere emekli olurken ödenmesi gereken bir hak gibi görülmesinin mümkün olmadığı değerlendirilmektedir.

**Kamu idaresi cevabında;** "Belediye Başkanlığımız bünyesinde görev yapmakta olan işçi personele yönelik yıllık ücretli izin süreleri, tabi oldukları 4857 Sayılı İş Kanunu'nun 53. maddesi gereği; Toplu İş Sözleşmesi ile belirlenmiş olduğundan, kanunda belirtilen süreler söz konusu toplu sözleşme gereğince arttırılmıştır. Yıllık izinlerin kullandırılması ile ilgili yazılar daha önce Müdürlüklere bildirilmiştir. Ancak; her ne kadar yıllık ücretli yıllık izinlerin kullandırılması ile ilgili talimatlar gönderilmiş ise de, izinlerin tümünün kullandırılması halinde, nüfusu 450.000'den fazla olan ilçemizde yürütülmekte olan kamu hizmetlerinde aksamalara sebebiyet verebileceği değerlendirilmiştir. Bu nedenle; yıl bazında hak kazanılan ücretli izin sürelerinin tamamı olmasa bile işçi personelin dinlenme hakkı ölçütünde talepleri doğrultusunda ücretli yıllık izinleri kullandırılmaktadır. Ayrıca; işçi personele ücretli yıllık izin kullandırılması ya da ücretli yıllık izin kullandırılmadan emekliye sevk edilmesiyle ilgili

müdürlüğümüzce yapılan çalışmada, kalan ücretli izin hakları kullandırılarak emekliye sevk edilmeleri halinde Belediyemize ekstra mali külfet oluşturacağı gözlemlenmiştir. Açıklanacak olursa, işçinin izinde olduğu dönem içerisinde maaş, ikramiye, sosyal hak ödemesi ve SGK prim ödemeleri ...vb. gibi ödemeleri hak ettiği için kişi adına ödemeler yapılmaktadır. Ancak kalan ücretli yıllık izinleri kullandırılmadan emekliliğe sevk edilmeleri halinde yapılan ödemelerin (kıdem tazminatı, yıllık ücretli izin, SGK Primi) Kurum menfaatine olduğu gözlenmektedir.

Yukarıda yapılan açıklamalar gözönünde bulundurulduğunda; işgücü kaybına sebebiyet vermeden işçi personele kullandırılan yıllık ücretli izinlerinden arta kalan izin haklarının, emekli olurken ödenmesi gereken bir hak oluşturduğu düşünülmektedir."

Denilmektedir.

**Sonuç olarak** İdare tarafından Kanunda belirtilen izin sürelerinin toplu sözleşme ile arttırıldığı, izin sürelerinin kullanılması için ilgili müdürlüklere yazıların yazıldığı ancak izinlerin tümünün kullandırılması durumunda ilçe hizmetlerin gördürülmesi noktasında aksamalara yol açabileceği göz önünde bulundurularak izinlerin tümünün kullandırılmadığı bu sebeple izin sürelerinin tamamı olmasa bile işçi personelin dinlenme hakkı ölçütünde talepleri doğrultusunda ücretli yıllık izinleri kullandırılmaktadır denilmekte ancak bulguda da belirtildiği üzere bir çok kurum işçisinin 1 yıldan 14 yıla yakın sürelerde yıllık izin haklarının kullandırılmadıkları görülmektedir.

İşçilerin Kanunla belirtilen izin sürelerinin toplu sözleşmelerle arttırılmasına rağmen kişilere kullandırılmaması kişilere ilave ücret ödemesi şekline dönüşmektedir. Belirtilen sebeplerle çalışanların dinlenme hakkı olan izin sürelerinin yıl içerisinde kullandırılması gerekmektedir.

#### **BULGU 16: İdareye Bağışlanan Bazı Taşınmazların İlama Bağlı Olmaksızın İdarece Sulh Yoluna Gidilerek Mirasçılara İade Edilmesi**

Belediyeye geçmiş dönemlerde mülk sahiplerince bağışlanan bir kısım arsaların, bağış yapanların kanuni mirasçıları tarafından daha sonra yapılan başvurular üzerine (ilama bağlı olmaksızın ve) bedelsiz olarak iade edildiği görülmüştür.

İade edilen söz konusu gayrimenkullerin;

1-Demircikara Mahallesi 11181 ada 01 parsel (planda ilköğretim alanı) den 373,37 m<sup>2</sup>

si 7272 ada 02 parsel (planda kütüphane alanı) den 1632,97 m<sup>2</sup> si olmak üzere toplam 2006,34 m<sup>2</sup>,

2-Demircikara Mahallesi 6306 ada 1 parsel (planda lise alanı) ile 6288 ada 1 parselden ( planda ilköğretim alanı) den olmak üzere 1099 m<sup>2</sup>,

3-Şirinyalı Mahallesi 5353 ada 3 parsel (planda ortaokul alanı ) ile yine aynı mahalle 5344 ada 01 parsel ( planda lise alanı) den olmak üzere 3147 m<sup>2</sup>,

4-Demircikara Mahallesi 7296 ada 01 parsel (planda sağlık ocağı) den 620 m<sup>2</sup> olduğu,

Bu gayrimenkullere yakın ve aynı nitelikteki parsellerle ilgili emsal bedellerin 2014 yılı rakamları ile metrekaresinin; 1.421,28-TL ile 2.155,00-TL arasında değiştiği;

Buna göre de 2014 yılı yargı kararlarına konu olmuş ve mahkemece tespit edilmiş benzer parsellere ilişkin 2014 yılı emsal bedellerine göre yaklaşık toplam bedelin yaklaşık;

en düşük  $6872,34 \text{ m}^2 \times 1421,28 \text{ TL/m}^2 = 9.767.519,40\text{-TL}$ ,

en yüksek  $6872,34 \text{ m}^2 \times 2155,00 \text{ TL/m}^2 = 14.809.892,70\text{-TL}$  civarında olduğu,

Söz konusu yerlerin mülk sahipleri tarafından hibe edildiği,

Hibe edenlerin vefatından sonra mirasçılarının, gayrimenkulü sağlık ocağı ve okul yeri olarak planlanmış olan bu alanların plandaki amacına uygun olarak kullanılmak koşulu ile bağışlandıkları, ancak bağışlama amacına uygun olarak kullanılmadıkları (boş oldukları) ve bu alanlara ilişkin tasarruf yetkisinin Sağlık ve Milli Eğitim Bakanlıklarında olmasını da gerekçe göstererek bağışlanan yerleri geri talep ettikleri,

Bu konuda mirasçılar tarafından açılan davalara istinaden eski ve yeni Borçlar Kanunu hükümlerine aykırı olarak belediyece yargı yolu tüketilmeden taşınmazların sulh yoluyla devredildiği,

Sulh için belediye meclisince harç ve yargılama giderlerinden tasarruf sağlanmak gibi bir gerekçe esas alınarak belediye encümenine yetki verildiği,

Encümen kararı ile de harç yargılama giderleri davacılar da kalmak üzere piyasa rayiç değeri oldukça yüksek olan bu gayrimenkullerin ilama bağlanmadan haksız bir şekilde bağışlayanların mirasçılara bedelsiz devredildiği,



Bu kararlar ve uygulamalar için hukuk müdürlüğünden görüş alındığı,

Hukuk müdürlüğünce mirasçılara taşınmaz devrinde Yargıtay'ın iki farklı görüşü olduğunun bildirildiği,

Özellikle 2015 yılından sonra Yargıtay'ın görüş değiştirerek bu tür bağışlarda mirasçılarının belli koşullarda dava dahi açamayacağı görüşü bildirilmesine rağmen, daha zayıf olan ve aşağıda ayrıntısı belirtilen kimi durumlarda mirasçılar haklı bulan onama kararlarına ilişkin az sayıda ve kendi özel koşulları olan kararlar üzerinden giderek sulh yolunu öneren avukat görüşünün kabul ederek meclis ve encümen kararlarının alındığı,

Kaldı ki, mutlak kaybedilecek davalarda harç ve yargılama giderlerinden kaçınmak gerekçesiyle alınan meclis kararı ile encümene sulh yetkisi verilmiş olsa da harcı ödenmiş (35.187,44-TL Şirinyalı Mahallesi 5353 ada 3 parsel (planda ortaokul alanı ) ile yine aynı mahalle 5344 ada 01 parsel ( planda lise alanı) den olmak üzere 3147 m<sup>2</sup> lik) arsa için de aynı şekilde sulh yolunun seçildiği,

tespit edilmiştir.

818 sayılı Borçlar Kanununun “III- Müruru zaman ve dava hakkının mirasçılara intikali” başlıklı 246'ncı maddesinde;

*“Vahibin (hibe eden, bağışlayan), rücu sebebine vakıf olduğu günden itibaren bir sene içinde hibeden rücu etmeğe hakkı vardır.*

*Vahip sene geçmeden vefat ederse dava hakkı, mirasçılara intikal eder ve mirasçılar senenin hitamına kadar rücu davası ikame edebilirler...”* denilmiş,

6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun “III. Geri alma hakkının süresi ve mirasçılara geçmesi” başlıklı 297'nci maddesinde;

*“Bağışlayan, geri alma sebebini öğrendiği günden başlayarak bir yıl içinde bağışlamayı geri alabilir. Bağışlayan bir yıllık süre dolmadan ölürse, geri alma hakkı mirasçılara geçer ve mirasçılar bu sürenin sona ermesine kadar bu hakkı kullanabilirler.*

*Bağışlayan, sağlığında geri alma sebebini öğrenememişse, mirasçılar, ölümünden başlayarak bir yıl içinde bağışlamayı geri alma hakkını kullanabilirler...”* şeklinde yeni düzenleme ile hüküm altına alınmıştır.

2013 ve 2014 yıllarına ilişkin Yargıtay 1'inci Hukuk Dairesinin (2016/12668 esas, 2016/11269 karar ve 2015/2618 esas, 2017/5284 karar numaralı kararlarında olduğu gibi) başıslanan yerlerin mirasçılarına iadesini onaylamış olmakla birlikte,

Gene aynı hukuk dairesinin iadeyi reddine ilişkin 2014/955 esas, 2015/10475 kararı ile 2013/183 esas ve 2014/198 sayılı gerekçeli kararlarında;

*“... miras bırakanın 26.05.2002 tarihinde öldüğü ve bu tarihte yürürlükte olan 818 sayılı Borçlar Kanununun 246/2 maddesi gereğince 12.07.2011 tarihinde (mirasçılarınca) açılan davada mirasçılarının rücu hakkının bulunmadığı gözetilerek davacılar tarafından açılan davanın dinlenme olanağı yoktur...”* Denilmekte,

Yargıtay 1. Hukuk Dairesi ve 2014/198 karar, 2013/183 esas sayılı kararında;

*“...davacıların murisi A'nın vefatından sonra yaklaşık 9 yıl sürenin geçmiş olduğu, öncesinde geçen bağış işleminden sonraki 8 yılda murisin herhangi bir iptal başvurusunun olmadığı anlaşılmiş olup bu kadar sürede bağışlamanın iptali talep edilmediğinden HMK Madde 297 gereğince bir yıllık hak düşürücü sürenin geçmiş olduğu, davanın yerinde olmadığı anlaşılmiş, davanın esasına girmeksizin hak düşürücü süre sebebi ile reddine karar vermek gerekmiştir. ...”* Denilmektedir.

Bağışlayanın mirasçıları tarafından açılan rücu davalarıyla ilgi yukarıda bahsi geçen belediye meclisi kararlarında;

(02.03.2016 tarih ve 80 sayılı meclis kararı) *“...Emlak ve İstimlak Müdürlüğünün, İlgili: 03/02/2016 gün 38 sayılı Meclis kararı. İlgili Meclis kararı ile Belediyemiz Komisyonlarından; Plan ve Bütçe Komisyonu ile Hukuk Komisyonuna havale edilen talebe ilişkin olarak, Plan ve Bütçe Komisyonunun 16/02/2016 tarihli toplantısında konu görüşülmüş ve 17/02/2016 tarihli toplantısında Belediyemize hibe (bağış) yoluyla geçen ve Belediyemiz yetkisinde bulunmayan; okul, sağlık ocağı, karakol, cami vb. kamu alanları üzerinde, imar planındaki amacına uygun tesis yapılmadığı sürece Rücu (Bağışlamanın Geri Alınması) Davalarına, 5393 sayılı Belediye Kanununun 18. maddesi (h) bendi gereğince yukarıda konu edilen dava konusu uyuşmazlıkların sulh ile tasfiyeye, kabul ve feragate karar verme yönünde Belediyemiz Encümenine yetki verilmesine, Hukuk Komisyonunun 09/02/2016 tarihli toplantısında konu görüşülmüş 12/02/2016 tarihli toplantısında davacıların Belediyemizden dava masrafı ve vekalet ücreti istemeyecekleri konusunda yazılı beyanları alınmak kaydı ile Belediyemiz Encümenine yetki verilmesine karar verilmiştir. Gerekli kararın Belediye*

*Meclisince alınmasını isteyen 25.02.2016 gün ve 912 sayılı yazısı ve Hukuk Komisyonu Raporu; Belediyemiz Meclisinin 03/02/2016 gün ve 38 sayılı Kararı ile Belediyemiz Komisyonlarından; Plan ve Bütçe Komisyonu ile Hukuk Komisyonuna havale edilen talebe ilişkin olarak, Hukuk Komisyonu olarak, Komisyonumuzun 09/02/2016 tarihli toplantısında konu görüşülmüş ve 12/02/2016 tarihli toplantısında; Belediyemize hibe(bağış) yoluyla geçen ve Belediyemiz yetkisinde bulunmayan; okul, sağlık ocağı, karakol, cami vb. kamu alanları üzerinde, imar planındaki amacına uygun tesis yapılmadığı sürece Rücu (Bağışlamanın Geri Alınması) Davalarına, 5393 sayılı Belediye Kanununun 18. maddesi (h) bendi gereğince yukarıda konu edilen dava konusu uyuşmazlıkların sulh ile tasfiyeye, kabul ve feragate karar verme yönünde; ancak davacıların Belediyemizden dava masrafı ve vekalet ücreti istemeyecekleri konusunda yazılı beyanları alınmak kaydı ile Belediyemiz Encümenine yetki verilmesine oy birliği ile karar verilmiştir. Hukuk Komisyonu Başkanı Murat Şimşek, Üye Gülay Akın, Hasan Hüsnü Kilit, Mustafa Taşbaş ve Mustafa Küçükkoğlu imzalı, Plan ve Bütçe Komisyonu raporu; Belediyemiz Meclisinin 03/02/2016 gün ve 38 sayılı Kararı ile Belediyemiz Komisyonlarından; Plan ve Bütçe Komisyona havale edilen talebe ilişkin olarak, Plan ve Bütçe Komisyonu olarak, Komisyonumuzun 16/02/2016 tarihli toplantısında konu görüşülmüş ve 17/02/2016 tarihli toplantısında; Belediyemize hibe(bağış) yoluyla geçen ve Belediyemiz yetkisinde bulunmayan; okul, sağlık ocağı, karakol, cami vb. kamu alanları üzerinde, imar planındaki amacına uygun tesis yapılmadığı sürece Rücu (Bağışlamanın Geri Alınması) Davalarına, 5393 sayılı Belediye Kanununun 18. maddesi (h) bendi gereğince yukarıda konu edilen dava konusu uyuşmazlıkların sulh ile tasfiyeye, kabul ve feragate karar verme yönünde Belediyemiz Encümenine yetki verilmesine oy birliği ile karar verilmiştir. ... (Hukuk Komisyonunun almış olduğu kararda belirtilen; “Davacıların Belediyemizden dava masrafı ve vekalet ücreti istemeyecekleri konusunda yazılı beyanları alınmak kaydı” ifadesi ilave edilmek kaydıyla belediye encümenine yetki verilmesi uygundur.) imzalı komisyon raporu kayıt altına alındı.*

...

*Plan ve Bütçe ile Hukuk Komisyonu raporları doğrultusunda, Belediyemize hibe(bağış) yoluyla geçen ve Belediyemiz yetkisinde bulunmayan; okul, sağlık ocağı, karakol, cami vb. kamu alanları üzerinde, imar planındaki amacına uygun tesis yapılmadığı sürece Rücu (Bağışlamanın Geri Alınması) Davalarına, 5393 sayılı Belediye Kanununun 18. maddesi (h) bendi gereğince yukarıda konu edilen dava konusu uyuşmazlıkların sulh ile tasfiyeye, kabul ve feragate karar verme yönünde; ancak davacıların Belediyemizden dava*

*masrafi ve vekalet ücreti istemeyecekleri konusunda yazılı beyanları alınmak kaydı ile Belediyemiz Encümenine yetki verilmesine oybirliği ile karar verildi.”*

(11.10.2016 tarih ve 433 sayılı meclis kararı) “...Yapılan oylamada;

*Plan ve Bütçe Komisyonu ile Hukuk Komisyonu raporları doğrultusunda, 02.03.2016 tarih ve 80 sayılı Meclis Kararına uygun olarak Belediyemizden yargılama gideri ve vekalet ücreti istemeyecekleri, karara çıkmış dava dosyalarında ise Mahkemece hükmedilmiş yargılama gideri ve vekalet ücretlerini talep etmeyecekleri konusunda yazılı beyan ve feragatlerine müteakip, Belediyemizce de vekalet ücreti ve yargılama gideri talebinde bulunulmadan açılmış davaların kabulü yönünde sulh olmak üzere Belediyemiz Encümenine yetki verilmesi; Belediye Encümenince sulh olunmasına karar verilen taşınmazlar hakkında açılan ve devam eden bağıştan rücu nedeniyle tapu iptali ve tescili davalarında, davacı tarafın da aynı yönde beyanda bulunması koşulu ile Belediyemizin yargılama giderleri ve vekalet ücreti yönünde talebinin bulunmadığı ve davanın Belediyemizce kabulü yönünde beyanda bulunmak ve temyiz aşamasında bulunan dosyalarda ise temyizden feragat etmek üzere Belediyemiz Avukatlarına yetki verilmesinin kabulüne oy birliği ile karar verildi.”*

İfadelerinin olduğu ve oybirliği ile karar verildiği tespit edilmiştir.

Söz konusu Meclis kararlarına dayanarak da her bir yer için alınan encümen kararları ile yukarıda belirtilen arsalar davacılara haksız bir şekilde sulh yolu ile verilmiştir.

Bir an için, bu tür davaların onanmasına ilişkin kararların varlığından ve belediye tarafından kaybedildiğinden bahsedilse dahi, redde ilişkin gerekçeli kararların da olduğu düşünülerek, basiretli bir idari yöneticiliğin gereği (kamu mallarının edinimi ve elden çıkarılmasına dönük yürürlükteki mevzuat hükümleri de göz önünde bulundurularak), bu konuda farklı iki görüş/tereddüt nedeni ile bile davaların sürdürülmesi gerekirken, yargılama giderlerinden tasarruf sağlamak gibi bir gerekçeyle son derece kıymetli Belediye gayrimenkullerinin, bağışlayıcıların ölümünden uzunca bir süre geçmişken, yargı yolları tüketilmeden sulh yoluyla bilabedel mirasçılara devredilmesi ve bu yolla belediye mallarında azalmaya sebebiyet verilmesi mümkün değildir.

***Kamu idaresi cevabında;*** Özetle belediye meclisi tarafından , belediyeye hibe edilen imar planında okul, sağlık ocağı, karakol, cami vb. kamu alanları olarak belirlenen yerleri, bu kamusal alanları yapma konusunda belediyenin yetkisinin olmadığı ve bu tesisler amacına uygun yapılmadığı sürece bağışlamanın geri alınması amacıyla açılmış ve devam eden davalar

hakkında davacıların belediyeden dava masrafı ve vekalet ücreti istemeyecekleri, karara çıkmış davalarda ise mahkemece hükmedilmiş yargılama gideri ve feragatlerine müteakip yargılama gideri ve vekalet ücreti talebinden bulunulmadan, açılmış davaların kabulü yönünde sulh olmak üzere encümene yetki verilmiştir.

İdarenin daha öncede rucu davasıyla karşı karşıya kaldığı ve dava açıp davayı kazanan beş adet dava dosyası incelendiğinde Belediyenin, Toplam 560.781,70 TL yargılama, harç gideri ve vekalet ücreti ödediği ifade edilmiştir. Yerel mahkemelerin ve Yargıtay'ın genel içtihatlarının süresi içerisinde başvuru yapıldığı taktirde ilgili taşınmazları amacına uygun kullanılmamışsa mirasçılara iade etmek yönünde olduğu belirtilmiştir.

Yine bulguda bahsedilen yargı harcı ödendiği halde sulh yoluna gidilen taşınmazla ilgili Salih KARAZOR tarafından belediyenin ödediği harç faiziyle birlikte 38.211.75-TL olarak 02.01.2018 tarihinde Belediye veznesine yatırılmıştır.

Ayrıca belediye tarafından taşınmazların iadesine ilişkin sulh yoluna gidilirken mevzuatta yer alan 1 yıllık süre şartına uyulup uyulmadığına dikkat edildiği ve süre şartı geçirilmiş ise talebin idare tarafından reddedildiği ifade edilmiştir.

**Sonuç olarak** 5393 sayılı Belediye kanununun 15.maddesinin (k) bendine göre “Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu uyuşmazlıkların anlaşmayla tasfiyesine karar vermek” Belediyenin yetkileri ve imtiyazları arasında yer almaktadır. Yine aynı yasanın 18.maddesinin h) bendine göre” Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı beşbin TL'den fazla dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarını sulh ile tasfiyeye, kabul ve feragate karar vermek.” Belediye meclisinin görev ve yetkileri arasındadır. Beşbin TL'den az olanlar için ise 34.maddesinin (f) bendine göre Belediye encümeni aynı şekilde görevli ve yetkilidir denilmektedir.

Anayasa Mahkemesi 24.01.2007 tarihli ve 2005/95 esas 2007/5 sayılı Kararında;

*“Yasanın, belediye encümeninin görev ve yetkilerini düzenleyen 34. maddesinin dava konusu (f) bendinde, encümen vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermekle yetkilendirilmektedir.*

*Kuralın anlaşılabilmesi için, belediye meclisinin görevlerini düzenleyen 18. maddeyle karşılaştırma yapılması gerekir. 18. maddenin (h) bendine göre, vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı beşbin YTL'den fazla dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarını*

*sulh ile tasfiyeye, kabul ve feragate karar vermek” yetkisi belediye meclisine aittir. Bu iki maddenin birlikte değerlendirilmesinden, **kuralın parasal uyuşmazlıklarla ilgili olduğu** ve “miktarı beşbin YTL’den fazla” olan uyuşmazlıklarda belediye meclisi yetkili olduğuna göre, encümenin bu konudaki yetkisinin, “miktarı beşbin YTL ve daha az” olan uyuşmazlıklara ilişkin olduğu sonucu çıkmaktadır.*

*Belirli bir miktardaki uyuşmazlığın sona erdirilmesi, genel nitelikli bir karar yetkisinin kullanılması değil, özel nitelikli, tarafları ve miktarı belirli olan parasal uyuşmazlığın sona erdirilmesi biçiminde icrai bir işlemdir. Kimi uyuşmazlıkların tasfiyesine karar verme yetkisinin belediye meclisine tanınmış olması, bu yetkiyi icrai olmaktan çıkarmamaktadır.” İfadelerine yer vermiştir.*

Anayasa Mahkemesi kararından da görüleceği üzere meclisin ve encümenin sulh yapma yetkisi parasal uyuşmazlıkları ifade etmektedir. Taşınmaz mal üzerinde sulh yapma konusunda ne belediyenin kendine ne de organlarına Kanunlarla bir yetki verilmemiştir.

Nitekim Belediye adına tapuda kayıtlı olan bir taşınmazın devredilmesi için ya bu taşınmaza ilişkin bir satış işlemi gerçekleştirilmiş olmalı ya da taşınmazın mahkeme kararı ile belediyeye ait olmadığına hükmedilmelidir. Başka bir yolla taşınmazın tapudan bedelsiz olarak üçüncü bir kişinin üzerine devredilmesinin hukuki bir dayanağı olmamakla birlikte bir çeşit bedelsiz devir veya geri bağış anlamına gelebilecektir.

Yine bir başka husus, uyuşmazlık; yargı yerine taşınmış ya da taşınmamış bir konuda, konunun tarafları arasında anlaşmazlık, görüş ayrılığı bulunması halini ifade ederken, Belediye Kanunda geçen “dava konusu uyuşmazlık” ibaresi, söz konusu anlaşmazlıklardan, çözüme kavuşturulması için ilgili yargı yerine taşınmış olanlarını anlatmaktadır. Kanun metninden görüleceği üzere uyuşmazlıkların sulh ile tasfiyeye, kabul ve feragate karar vermek ifadesi kullanılmamış, **dava konusu** uyuşmazlıkların sulh ile tasfiyeye, kabul ve feragate karar vermek hükmüne yer verilmiştir. Bu hususa da ayrıca dikkat edilmesi gerekmektedir.

Netice itibari ile öncelikle belediye meclisi veya encümeni uyuşmazlık için uzlaşma yapacak ise bunun hem dava konusu edilmiş olması hem de parasal bir tutarı ilgilendirmesi gerekmektedir. Bulgu konusunda ise bu durumun aksine dava masrafı ödememek için parasal bir tutar olmayan taşınmazların uzlaşma konusu edildiği görülmektedir. Tapuda belediye adına tescilli bir taşınmazın terkinin veya iadesi ancak satış yolu veya mahkeme kararı ile mümkün olabilmektedir.

Ayrıca bulguda da belirtildiği üzere mahkemeler tarafından zaman zaman idareler lehine de karar verilmekte ve taşınmazın murislere iadesinin gerekmediği hükmedilmektedir. Bu sebeplerle mahkeme harcından kaçınmak için taşınmazın iadesinin hem yasal dayanağı bulunmamakta hem de idarenin menfaatlerini korumamaktadır.

### **BULGU 17: Avukatlık Vekalet Ücretlerinde Mevzuatta Belirtilen Ödeme Zamanına Uyulmayarak Usul Hatası Yapılması**

Belediye muhasebe kayıt ve işlemlerinde yapılan incelemelerde; avukatlık vekalet ücretinin dağıtımına ilişkin mevzuatta belirtilen usul ve esaslara riayet edilmediği görülmüştür.

Adli ve idari davalar ile icra dairelerinde idarenin vekili sıfatıyla yapılan takip ve duruşmalar sonucu tahsil edilen avukatlık vekalet ücretlerinin, hukuk müşavirliği personeli arasında nasıl paylaşılacağı 26.09.2011 tarih ve 659 sayılı KHK'nın 14'üncü maddesinde düzenlenmiştir. Anılan maddede;

“ ...

*(2) İdareler lehine karara bağlanan ve tahsil olunan vekalet ücretleri, hukuk biriminin bağlı olduğu idarenin merkez teşkilatında bir emanet hesabında toplanarak idare hukuk biriminde fiilen görev yapan personele aşağıdaki usul ve sınırlar dâhilinde ödenir.*

*a) Vekâlet ücretinin; dava ve icra dosyasını takip eden hukuk birimi amiri, hukuk müşaviri, muhakemat müdürü veya avukata %55'i, dağıtımın yapıldığı yıl içerisinde altı aydan fazla süreyle hukuk biriminde fiilen görev yapmış olmak şartıyla, hukuk birimi amiri, hukuk müşaviri, muhakemat müdürü ve avukatlara %40'ı (...) (1) eşit olarak ödenir.*

*b) Ödenecek vekâlet ücretinin yıllık tutarı; hukuk birimi amiri, hukuk müşaviri, muhakemat müdürü, avukatlar için (10.000) gösterge (...) (1) rakamının, memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak aylık brüt tutarının oniki katını geçemez.*

*c) Yapılacak dağıtım sonunda arta kalan tutar, hukuk biriminde görev yapan ve (b) bendindeki tutarları dolduramayan hukuk birimi amiri, hukuk müşaviri, muhakemat müdürü ve avukatlara ödenir. bu dağıtım sonunda arta kalan tutar üçüncü bütçe yılı sonunda ilgili idarenin bütçesine gelir kaydedilir ...” hükümleri yer almaktadır.*

25.06.2012 tarihli Bakanlar Kurulu Kararıyla kabul edilen Vekalet Ücretini

Dağıtımına Dair Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin “*Limit Dışı Vekalet Ücretinin Dağıtımı*” başlıklı 7'nci maddesinde;

“(1) Bu Yönetmeliğin 5 inci ve 6 ncı maddelerine göre vekalet ücreti ödenen ve limitini dolduramayan hukuk birim amiri, hukuk müşaviri, muhakemat müdürü ve avukatlara ödenecek tutarlar, mali yılı takip eden Ocak ayı sonuna kadar tahakkuka bağlanmak suretiyle hukuk biriminin bağlı olduğu merkez muhasebe birimince emanet hesabındaki limit dışı vekalet ücretinden ödenir.” hükmü yer almaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerine göre hukuk biriminde, vekalet ücretlerinin ödenmesinde öncelikle yıl içerisinde tahsil edilen avukatlık vekalet ücretlerinin dağıtımı yapılmalı, limitini dolduramayanlara limit dışı vekalet ücreti dağıtımı ise mali yılı takip eden Ocak ayının sonuna kadar yapılmalıdır. Örneğin 2017 yılında vekalet ücreti üst limitini dolduramayanlar, 2018 yılı Ocak ayında yapılacak tahakkuk ile üst limite kadar vekalet ücreti alabileceklerdir.

Ayrıca %55 lik payın dışında kalan dağıtım için 6 ay hukuk biriminde fiilen görev yapmış olmak şartına uyulmalıdır. Yılbaşında peşin olarak ödenecek avukatlık vekalet ücreti 6 ay fiilen görev yapma şartını doldurmadan vekalet ücreti alınması ve yıl içerisinde çeşitli sebeplerle 6 ayı doldurmadan hukuk biriminden ayrılan personel için fazla vekalet ücreti ödenmesi gibi riskli bir sonuç doğuracaktır.

Yapılan incelemede 2017 yılı vekâlet ücretinin öncelikli olarak yıl içinde tahsil edilen vekalet ücretlerinin dağıtımı ile kapsamdaki personele ödeme yapılması gerekirken 2016 ve önceki yıllardan devreden vekalet ücretlerinden ödendiği görülmüştür.

2017 yılı avukatlık vekalet ücretlerinin ödenmesinde, yılı parasal limitlere uyulduğu, ancak yukarıdaki mevzuat hükümleri doğrultusunda 2017 yılında tahsil edilen vekalet ücretlerinin yıl içinde dağıtılması, limiti dolduramayan kapsamdaki personelin eksik kalan limitinin takip eden yılın (2018) Ocak ayı sonuna kadar önceki yıl emanet tutarlarından ödenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

**Kamu idaresi cevabında;** “Bulgu doğrultusunda, avukat vekalet ücretleri limit dahilinde tahsil edildiği yıl içerisinde ödemesi yapılacak, limitin dolmaması durumunda eksik kalan kısım önceki yıl emanet tutarlarından ödenecektir.”

Denilmektedir.



**Sonuç olarak** Kamu idaresince bulguda belirtilen hususa ilişkin aykırı görüş belirtilmeyerek bulgumuza iştirak edildiği ve bulgu doğrultusunda gerekli çalışmaların başlatıldığı ifade edilmiştir.

Takip eden denetim döneminde, yapılan işlemlerin mevzuata uygun hale getirilip getirilmediği izlenecektir.

### **BULGU 18: Yevmiye Defteri ve Muhasebeleştirme Belgelerine Alt Yevmiye Numarası Verilerek Kayıt Yapılması**

Kurumun 2017 yılı hesabının incelenmesinde; bütçeden nakden veya mahsuben yapılan harcamalar ile diğer işlemlerin muhasebeleştirilmesinde düzenlenen ödeme emri belgeleri ve muhasebe işlem fişlerine asıl yevmiye numarasının (1, 2, ...) altında 1/1, 1/2, 1/3, 1/4 gibi alt yevmiye numaraları verilerek yevmiye defterine kayıt yapıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 43'üncü maddesine göre;

*“İşlemler, yevmiye tarih ve numara sırasına göre ve maddeler halinde yevmiye defterine günlük olarak kaydedilir; buradan da usulüne göre büyük defter ve yardımcı defterlere sistimli bir şekilde dağıtılır.*

...

*Muhasebeleştirme belgelerinin yevmiye tarih ve numarası sütunlarına, gerçekleşen işlemlerin kayda geçirildikleri tarih ile hesap döneminin başında (1)'den başlayıp, hesap döneminin sonuna kadar devam eden birer numara verilir. Gerek yevmiye defteri ve gerekse büyük defter ve yardımcı defter kayıtlarında bu yevmiye numaraları esastır.”*

Yine Yönetmeliğin *“Kullanılacak defterler ve kayıt düzeni”* başlıklı 44'üncü maddesinde de; Yönetmeliğin uygulanmasında (Örnek-37) *“Yevmiye defteri”*, (Örnek-38) *“Büyük defter”*, (Örnek-39) *“Kasa defteri”* ve *“Yardımcı hesap defterlerinin”* kullanılacağı belirtilmiş, kayda geçirilmesi gereken işlemlerin yevmiye tarih ve numarasıyla ve maddeler halinde düzenli olarak yazılıp müteselsil sıra numarasıyla kaydedileceği *“Yevmiye defterinin”* tanımında da ifade edilmiştir.

Yevmiye Numaralarının usulüne uygun müteselsil numaralar verilmemesi; eski tarihler için sonradan yevmiye girilmesine neden olmaktadır. Eğer bir Muhasebe hatası mevcutsa muhasebe kurallarına göre, ters kayıt yapılarak bu hatanın düzeltilmesi gerekir.

Ayrıca bu durum puantaj (İncelenen hesaba ait belgelerin noksansız olarak teslim alınmasına yönelik kontrol ve tespit mekanizması) yapılmasını zorlaştırmakta hatta imkânsızlaştırmaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre; Muhasebe yetkilisi, Muhasebe hizmetlerinin yapılmasından ve muhasebe kayıtlarının usulüne uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasından sorumludur. Buna göre; Yevmiye numaralarının usulüne uygun olarak verilmemesinin sorumluluğunun Muhasebe Yetkilisinde olduğu anlaşılmaktadır.

Ödeme emri belgeleri ve muhasebe işlem fişlerine asıl yevmiye numarasının altında alt yevmiye numarası verilmesi ve yevmiye defterine bu şekilde kayıt yapılması, geçmişe dönük kayıt yapmaya olanak sağladığı için Yönetmeliğin yukarıdaki hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

***Kamu idaresi cevabında;*** "Yevmiye defterinde alt yevmiye verme işlemi, harcama biriminden mali hizmetler birimine gönderilen ödeme emri belgesi ekinde yer alan faturaların mali hizmetler birimine ulaştığı ay öncesi olması durumunda stopaj, damga vergisi vb. kesintilerin masraf olan aya ait dönemde muhtasar beyanname ile beyan edilmesi amaçlanmıştır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ve bulgu doğrultusunda işlem yapılacaktır."

Denilmektedir.

***Sonuç olarak*** Kamu idaresi bulgumuza iştirak etmekte ve ilgili mevzuata göre işlemlerini gerçekleştireceğini belirtmektedir. Söz konusu hususun kontrolüne devam edilmesi gerekmektedir.

### **BULGU 19: Taşınmaz Satışlarında İhale Yasaklılık İşlemlerinin Mevzuata Uygun Yürütülmemesi**

Taşınmaz satışlarında üzerine ihale kalan isteklilerin sözleşme imzalamaya gelmemelerine karşın 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 84'üncü maddesine göre işlem yapılmadığı gibi müteakip ihalelerde taşınmazların bu kişilere satıldığı tespit edilmiştir.

8.9.1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesi;

"Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işleri bu

Kanunda yazılı hükümlere göre yürütülür.”

Hükmü,

“İdarelerce ihalelere katılmaktan geçici yasaklama başlıklı” 84’üncü maddesi;

“83 üncü maddede belirtilen fiil veya davranışlarda buldukları anlaşılmalr, bu fiil ve davranışlar ihale safhasında vaki olmuşsa idarelerce o ihaleye iştirak ettirilmeyecekleri gibi fiil veya davranışlarının özelliğine göre ihaleyi yapan bakanlık veya ilgili bakanlık tarafından, haklarında bir yıla kadar bütün ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilir. Kararı veren idareler, bu kararı, Resmi Gazete'de ilan ettirirler. Bu kararlar ilgililerin müteahhitlik siciline de işlenir. İhalelere katılmaktan yasaklananlar, yasaklı oldukları süre içinde diğere idarelerce yapılacak ihalelere de müteahhit veya müşteri sıfatıyla katılamazlar.

Haklarında bu yolda işlem yapılanların sermayesinin çoğunluğuna sahip bulunduğu tespit edilen tüzel kişilere de aynı müeyyide uygulanır.

Üzerine ihale yapıldığı halde usulüne göre sözleşme yapmayan istekliler ile sözleşme yapıldıktan sonra taahhüdünden vazgeçen ve mücbir sebepler dışında taahhüdünü sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmeyen müteahhit veya müşteriler hakkında da, ihaleyi yapan bakanlık veya ilgili bakanlık tarafından, bir yıla kadar ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilir ve bu kararlar Resmi Gazete'de ilan ettirildiği gibi ilgililerin müteahhitlik sicillerine işlenir.

(Ek: 26/2/2014-6527/8 md.) 83’üncü maddede belirtilen fiil veya davranışlarda bulunanlar hariç olmak üzere, Türkiye genelinde faaliyet gösteren tüzel kişilerden; şube personeli, vekil, mümessil gibi yetkili temsilcilerin şahsi kusurlarından kaynaklanan ve bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen fiil veya davranışları sebebiyle haklarında ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilmesi gerektiği idarece tespit edilenlerden, verilecek bir aylık süre içinde ihale bedelinin üç katı tutarında tazminatı peşin olarak ödeyenler hakkında ihaleden yasaklama kararı verilmez.

İhaleyi yapan idareler, ihalelere katılmaktan yasaklamayı gerektirir bir durumla karşılaştıkları takdirde, gereğinin yapılması için bu durumu ilgili bakanlığa bildirmekle yükümlüdürler.”

Hükmü gereğince belediyeler satım, kiraya verme, trampa ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi gibi kamuya gelir sağlmasına yönelik işlerinde Devlet İhale Kanununa tabidirler.

Bu kapsamda belediyenin yapmış olduğu ihalelerde anılan kanun hükümlerini uygulamaları behemehâl zorunludur.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun “yasak fiil ve davranışlar” başlıklı 83'üncü maddesinin (c) bendinde, ihale işlemlerinin hazırlanması, yürütülmesi ve sonuçlandırılması sırasında, ihale işlemlerinde sahte belge veya sahte teminat kullanmanın veya kullanmaya teşebbüs etmenin, taahhüdünü kötü niyetle yerine getirmemenin, taahhüdünü yerine getirirken idareye zarar verecek işler yapmanın veya işin yapılması veya teslimi sırasında hileli malzeme, araç veya usuller kullanmanın yasak olduğu, 84'üncü maddesinin 1'inci fıkrasında, 83'üncü maddede belirtilen fiil veya davranışlarda buldukları anlaşılmanın, bu fiil ve davranışlar ihale safhasında vaki olmuşsa idarelerce o ihaleye iştirak ettirilmeyecekleri gibi fiil veya davranışlarının özelliğine göre ihaleyi yapan bakanlık veya ilgili bakanlık tarafından haklarında bir yıla kadar bütün ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verileceği, şeklinde hükme bağlanarak idarenin izleyeceği yol belirlenmiştir.

Denetim döneminde yapılan incelemelerde Ermenek Mahallesinde yapılan taşınmaz satışlarında, ihale yapılan istekliler tarafından taahhütlerin yerine getirilmediği buna karşın idarenin, bu kişiler hakkında ilgili bakanlık tarafından ihalelere katılmaktan yasaklama kararının verilebilmesi için gerekli çalışmaları yapmadıkları, bu durumda olan bazı istekliler ile de müteakip ihalelerde meri mevzuat hükümlerine aykırı olarak taşınmazları devrettikleri tespit edilmiştir.

2886 sayılı kanunun 83 ve 84'üncü maddesi hükümlerine aykırı fiil ve davranışta buldukları anlaşılmanın hakkında, bakanlıkça ihalelere katılmaktan yasaklama kararına ilişkin işlem tesis edebilmesi amacıyla idarece yasaklama talebinin bakanlığa bildirilmesi gerekmektedir. Bildirim konusunda kanunda öngörülen bir süre olmasa da kanunun yasaklı durumuna düşenlerin yasaklı oldukları süre içinde idarelerce yapılacak diğer ihalelere müteahhit veya müşteri sıfatıyla katılamayacakları hükmü gereğince 2886 sayılı Kanun'un 84'üncü maddesinin birinci ve beşinci fıkrasına göre işlem tesis ederek ilgili bakanlığa bildirme konusunda idareyi sorumlu tutmuştur. Nitekim idare kanunun; İhaleyi yapan idareler, ihalelere katılmaktan yasaklamayı gerektirir bir durumla karşılaştıkları takdirde, gereğinin yapılması için bu durumu ilgili bakanlığa bildirmekle yükümlüdürler hükmü gereğince işlem tesis etmeye mecburdurlar.

İhale işlemlerinin hazırlanması, yürütülmesi, sonuçlandırılması sırasında dürüstlük, açıklık, rekabeti temin ve bu yollarla da kamu yararını sağlamayı amaçlayan yukarıda anılan

yasal düzenlemede; ihaleye katılanların, ihale işlemleriyle bağdaşmayan eylem ve davranışları tanımlanmış, bu eylem ve davranışlar nedeniyle de bir takım yaptırımlar belirlemiştir. Tüm bu sebeplerle taahhütlerini yerine getirmediği gerekçesiyle ihalelerin iptaline neden olanlar hakkında gerekli işlemleri yapmayan görevliler ve yasaklı durumuna düşen isteklilere müteakip ihalelerde mevzuata aykırı olarak taşınmaz devri yapanların hukuki sorumluluklarının bulunduğu değerlendirilmektedir.

***Kamu idaresi cevabında;*** “Mülkiyeti Belediyemiz ait taşınmazların 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 45. Maddesine göre Açık Teklif Usulü yapılan ihalelerde ihalesi üzerinde kalan ancak ihale bedelini 15 gün süresi içerisinde yatırmayan 15 kişinin yatırmış oldukları ihale geçici teminatları irat kaydedilerek, kanunun 84. maddesi gereği tebligat yapılmış ancak 30 günlük süre içerisinde tazminat bedelini Belediyemize yatırmadığından, ihalelerden yasaklama cezası verilmesi için İçişleri Bakanlığına yazılmış ve süreç takip edilmektedir.”

Demektedir.

***Sonuç olarak*** Takip eden denetim döneminde, yapılan işlemlerin mevzuata uygun hale getirilip getirilmediği izlenecektir.

**8. EKLER****EK 1: KAMU İDARESİ MALİ TABLOLARI**

Tablo 8 :2017 Mali Yılı Bilançosu

A K T İ F L E R		P A S İ F L E R	
	2017(Cari Yıl)		2017(Cari Yıl)
<b>I- Dönen Varlıklar</b>	<b>95.831.743,38</b>	<b>III- Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar</b>	<b>91.055.133,40</b>
<b>10 Hazır Değerler</b>	<b>10.550.923,88</b>	<b>32 Faaliyet Borçları</b>	<b>50.891.087,15</b>
102 Banka Hesabı	7.748.049,82	320 Bütçe Emanetleri Hesabı	47.527.036,87
108 Diğer Hazır Değerler Hesabı	341.017,54	322 Bütçeleştirilecek Borçlar Hesabı	3.364.050,28
109 Banka Kredi Kartlarından Alacaklar Hesabı	2.461.856,52	<b>33 Emanet Yabancı Kaynaklar</b>	<b>28.904.059,50</b>
<b>12 Faaliyet Alacakları</b>	<b>59.427.298,33</b>	330 Alınan Depozito Ve Teminatlar Hesabı	3.297.907,84
120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı	2.807.960,72	333 Emanetler Hesabı	25.606.151,66
121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı	53.321.338,73	<b>36 Ödenecek Diğer Yükümlülükler</b>	<b>9.764.824,59</b>
122 Gelirlerden Tecilli Ve Tehirli Alacaklar Hesabı	3.297.998,88	360 Ödenecek Vergi Ve Fonlar Hesabı	1.727.708,15
<b>14 Diğer Alacaklar</b>	<b>11.568.233,02</b>	361 Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hesabı	1.757.131,44
140 Kişilerden Alacaklar Hesabı	11.568.233,02	362 Fonlar Veya Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Tahsilat Hesabı	516.820,24
<b>15 Stoklar</b>	<b>13.081.760,40</b>	363 Kamu İdareleri Payları Hesabı	42.167,64
150 İlk Madde Ve Malzeme Hesabı	13.081.760,40	368 Vadesi Geçmiş, Ertelemiş Veya Taksitlendirilmiş Vergi Ve Diğer Yükümlülükler Hesabı	5.720.997,12
<b>16 Ön Ödemeler</b>	<b>779.930,06</b>	<b>37 Borç Ve Gider Karşılıkları</b>	<b>1.279.906,16</b>
162 Bütçe Dışı Avans Ve Krediler Hesabı	779.930,06	372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı	1.279.906,16
<b>19 Diğer Dönen Varlıklar</b>	<b>423.597,69</b>	<b>38 Gelecek Aylara Ait Gelirler Ve Gider Tahakkukları</b>	<b>215.256,00</b>
190 Devreden Katma Değer Vergisi Hesabı	423.597,69	380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı	215.256,00
<b>II- Duran Varlıklar</b>	<b>1.760.017.170,42</b>	<b>IV- Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar</b>	<b>107.013.175,00</b>
<b>22 Faaliyet Alacakları</b>	<b>2.648.182,81</b>	<b>40 Uzun Vadeli İç Mali Borçlar</b>	<b>62.574.894,50</b>
222 Gelirlerden Tecilli Ve Tehirli Alacaklar Hesabı	2.357.617,51	400 Banka Kredileri Hesabı	62.574.894,50
226 Verilen Depozito Ve Teminatlar Hesabı	290.565,30	<b>47 Borç Ve Gider Karşılıkları</b>	<b>21.744.558,76</b>
<b>24 Mali Duran Varlıklar</b>	<b>16.789.308,47</b>	472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı	21.744.558,76
240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı	9.700.465,47	<b>48 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Ve Gider Tahakkukları</b>	<b>22.693.721,74</b>
241 Mal Ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı	7.088.843,00	481 Gider Tahakkukları Hesabı	22.693.721,74

<b>25 Maddi Duran Varlıklar</b>	<b>1.740.472.344,05</b>		
250 Arazi Ve Arsalar Hesabı	1.294.145.671,10	<b>V- Öz Kaynaklar</b>	<b>1.657.780.605,40</b>
251 Yeraltı Ve Yerüstü Düzenleri Hesabı	288.639.556,92	<b>50 Net Değer</b>	<b>1.519.335.863,62</b>
252 Binalar Hesabı	335.345.626,35	500 Net Değer Hesabı	1.519.335.863,62
253 Tesis, Makine Ve Cihazlar Hesabı	13.218.594,41	<b>57 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları</b>	<b>2.336.039,15</b>
254 Taşıtlar Grubu	25.782.884,42	570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı	2.336.039,15
255 Demirbaşlar Hesabı	15.999.290,00	<b>58 Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları</b>	<b>-83.319.676,61</b>
257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)	-251.718.970,70	580 Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabı (-)	-83.319.676,61
258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı	19.059.691,55	<b>59 Dönem Faaliyet Sonuçları</b>	<b>219.428.379,24</b>
<b>26 Maddi Olmayan Duran Varlıklar</b>	<b>0</b>	590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı	219.428.379,24
260 Haklar Hesabı	2.882.088,30		
268 Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)	-2.882.088,30		
<b>29 Diğer Duran Varlıklar</b>	<b>107.335,09</b>		
294 Elden Çıkarılacak Stoklar Ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı	876.125,54		
299 Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)	-768.790,45		
	=====		=====
<b>Aktif Toplam</b>	<b>1.855.848.913,80</b>	<b>Pasif Toplam</b>	<b>1.855.848.913,80</b>
<b>IX- Nazım Hesaplar</b>	<b>88.857.688,77</b>	<b>IX- Nazım Hesaplar</b>	<b>88.857.688,77</b>
<b>90 Ödenek Hesapları</b>	<b>260.480,00</b>	<b>90 Ödenek Hesapları</b>	<b>260.480,00</b>
-2-			Örnek:77
<b>A K T İ F L E R</b>		<b>P A S İ F L E R</b>	
	2017(Cari Yıl)		2017(Cari Yıl)
900 Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabı	260.480,00	901 Bütçe Ödenekleri Hesabı	260.480,00
<b>91 Nakit Dışı Teminat Ve Kişilere Ait Menkul Kıymet Hesapları</b>	<b>21.094.378,99</b>	<b>91 Nakit Dışı Teminat Ve Kişilere Ait Menkul Kıymet Hesapları</b>	<b>21.094.378,99</b>
910 Teminat Mektupları Hesabı	21.094.378,99	911 Teminat Mektupları Emanetleri Hesabı	21.094.378,99
<b>92 Taahhüt Hesapları</b>	<b>66.623.773,44</b>	<b>92 Taahhüt Hesapları</b>	<b>66.623.773,44</b>
920 Gider Taahhütleri Hesabı	66.623.773,44	921 Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabı	66.623.773,44
	<b>879.056,34</b>		<b>879.056,34</b>
990 Kiraya Verilen Duran Varlıklar	879.056,34	999 Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabı	879.056,34
	=====		=====
<b>Genel Toplam</b>	<b>1.944.706.602,57</b>	<b>Genel Toplam</b>	<b>1.944.706.602,57</b>

Tablo 9 :2017 Mali Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu

Hesap Kodu	Yardımcı Hesaplar I	Giderin Türü	Borç	Alacak	Bakiye	Hesap Kodu	Yardımcı Hesaplar I	Gelirin Türü	Borç	Alacak	Bakiye
		<b>Giderler Toplamı</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>			<b>Gelirler Toplamı</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
630	1	Personel Giderleri	67.173.996,70	6.073,15	67.167.923,55	600	1	Vergi Gelirleri	13.986.425,73	110.456.708,35	96.470.282,62
630	2	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	9.750.390,86	1.697,76	9.748.693,10	600	3	Teşebbüs Ve Mülkiyet Gelirleri	517.182,59	8.127.127,07	7.609.944,48
630	3	Mal Ve Hizmet Alım Giderleri	143.125.071,03	28.325,80	143.096.745,23	600	4	Alınan Bağış Ve Yardımlar İle Özel Gelirler	91.582,20	790.146,45	698.564,25
630	4	Faiz Giderleri	29.035.081,86	0	29.035.081,86	600	5	Diğer Gelirler	4.548.502,68	151.069.400,53	146.520.897,85
630	5	Cari Transferler	3.540.672,90	2.391,00	3.538.281,90	600	11	Değer Ve Miktar Değişimleri Gelirleri	26.951.682,02	322.184.456,06	295.232.774,04
630	12	Gelirlerin Ret Ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	10.445.099,96	0	10.445.099,96						
630	13	Amortisman Giderleri	20.493.192,11	0	20.493.192,11						
630	14	İlk Madde Ve Malzeme Giderleri	42.314.196,32	13.639,61	42.300.556,71						
630	20	Silinen Alacaklardan Kaynaklanan Giderler	1.278.509,58	0	1.278.509,58						
		<b>Giderler Toplamı</b>	<b>327.156.211,32</b>	<b>52.127,32</b>	<b>327.104.084,00</b>			<b>Gelirler Toplamı</b>	<b>46.095.375,22</b>	<b>592.627.838,46</b>	<b>546.532.463,24</b>
								<b>Faaliyet Sonucu</b>	<b>546.532.463,24</b>	<b>327.104.084,00</b>	<b>219.428.379,24</b>